

ember 1

kásodásban

féle

ni teát

obb gyógy-

Egy doboz

g ára 35 lei.

borotválás

2 Leibe

annak,

késnélküli

rotválkozik.

ibe

legújában

ál speciál

llemes illatu

oz is nagyon

sználat után

minőségéért

az egyedüli

ZSEF

and N. 30.

egyedüli el-

f állatszertár

n drogueria-

kapható.

mon

fejgyár

erakata

n (Fröbl-u.) 2.

Elad:

zóda- és kra-

berli töltőappa-

rtusokat egy-

ntén komplett

ikvizgári be-

rendezéseket.

állal ócska szí-

nyfejek átönté-

sét

egelőcső árak

IVRU

rol No. 4.

zembem.)

100 lejtől

ak nagyon

ak kedvez-

ülnek.

leg-

fest,

sal

Memoran-

ni 21. (volt

u.) Redout.

A cár országa

ötlet 888 oldal

osztályában.

vegek

li fonalak

— Lei 400

— " 500

— " 250

— " 300

— " 300

g-ként " 300

ü szöv-

áriási formák

szövedé

figoracu 4

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPLÓ

Szerkesztőség és Híradóvonal
Száda Baron L. Pop (v. Brassai-ai) 10
Telefon 9-77.

Éjjeli telefon (nyomda) 187.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre . . . . . 1150 Lei
Félévre . . . . . 600 "
Negyedévre . . . . . 320 "
Egy hónapra . . . . . 110 "
KÜLFÖLDI ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő más pénznem.)
Egy évre 10 dollár.
Hirdetések
tarifa szerint vétetnek lei.

Szokolov három beszédet tartott vasárnap Kolozsváron

Leirhatatlan lelkesedéssel fogadta Kolozsvár zsidósága a Cionista Világszervezet és a Jewish Agency végrehajtóbizottságának elnökét. A vármegyeház nagy termében rendezett mitingen több mint egy óras előadásban ismertette Szokolov az országépítő munka új fázisait

Megalakult a Jewish Agency erdélyrészi osztálya

Ciuj-Kolozsvár, december 2. Az Új Kelet tudósítójától. — Kolozsvár zsidóságának nagy ünnepe volt vasárnap. A világ zsidóságának, a megújított zsidó gondolatnak és az új zsidót szimbolizáló Erec Jisraeleknek egyik legnagyobb vezéregyéniségét látta vendégül Kolozsvár zsidósága néhány órára. Őt estendővel ezelőtt már megmámorosodott egyszer Kolozsvár zsidósága Nahum Szokolov mágikus erejű szavától és ennek a felejthetetlen élménynek még ma is élő lenyűgöző hatása alatt várta a kolozsvári zsidóság a zsidó vezérnek második látogatását.

A pályaudvari fogadtatás.

Vasárnap délelőtt hideg és nyirkos eső öntözte az utcákat. Az első ködös téli nap tartotta beköszöntőjét, mégis a kora déli órákban seregestől indultak meg autóján, kocsin és gyalog Kolozsvár zsidói, hogy méltó módon fogadják már a pályaudvaron a Cionista Világszervezet és a Jewish Agency végrehajtóbizottságának elnökét. Az elsőosztályú váróteremben ott voltak a város összes zsidó testületének képviselői, a Jewish Agency alakuló konferenciára érkezett delegátusok a hitközségek, a WIZO, a Növeglet és az érdeklődők száza. A hatóságok részéről Pap Danila altábornagy, a hatodik hadtest parancsnoka, Haneagan Simon rendőrprefektus és a rendőrségi vezérfelügyelőség részéről Comsa inspektor jelent meg.

A perronon, szitáló esőben, üde és fiatal cserkészfiúk és cserkészlányok vontak kordont. Vékony, nyári forma ruhában frissen álltak őr a télekabátok ban didergő fogadó közönség között. Nahum Szokolov és leánya, dr. Fischer Tivadar képviselő és Diamant Elemér, a Zsidó Nemzeti Szövetség főtitkárának kíséretében szálltak ki a kocsiból, ahol dr. Fischer József képviselő fogadta elsőnek és kalauzolta be a perronon egybegyűlt nagyszámú közönség dörgő hadadja és lelkes éljen zése közepette. Az elsőosztályú váróteremben összegyűlekezett fogadó közönség leirhatatlan lelkesedéssel fogadta a zsidóság ősz vezérét és percek teltek el, míg Eislér Máttyás dr. megtarthatta üdvözlő beszédét. Eislér főrabbi néhány keresetlen szóval köszöntötte Kolozsvár illusztris vendégét, békét és áldást kívánva munkájára. Szokolov előbb héber nyelven válaszolt az üdvözlésre, mondván, hogy a világ zsidóságának salomját, és pedig a munka salomját hozta Kolozsvárnak. Ez után francia nyelven a hatóság megjelent képviselőihez fordult, akiknek néhány meleg szóval megköszönte megjelenésüket. A pályaudvari fogadtatás ezzel véget is ért. Szokolov leányával autóra szállt és a pályaudvar előtti térségen összegyűlekezett sok száz főnyi közönség sorfala között az Astoriába hajtatott, hogy kipihenje az ut fáradalmait.

Élénk érdeklődést tanusit az országépítés iránt.

— Egy bizonyos fokú anomáliát éreztünk — mondotta, hogy ez a réteg nem kapcsolódott be szervesen a mozgalomba, penzüket adták, de erkölcsi értékeikkel nem járultak hozzá a nagy műhöz. Jewish Agency ezeket az értékes elemeket bevonta az országépítés művébe.

A zsidó patriotizmus szikrája

— Vannak zsidók, akikből teljesen kivészett már a zsidósághoz való tartozandóság tudata, de él bennük, a tudat alatt egy elrejtett szikra, egy hamuval takart tűz. Példák erre az abesziniái falassák, akik semmiről sem tudtak, ami a zsidó népet, a zsidó vallást érinti, de amikor Jeruzsálem nevét említették hirtelen felragyogott az arcuk, Abraham ósatiyánk mondotta: por és hamu vagyunk. Ha azonban lemoszuk magunkról a port és a hamut, akkor kipattan az elrejtett szikra tüze. Ez a szikra a zsidó patriotizmus. Nem az európai értelemben vett patriotizmus, melynek fejében a honfi otthont, védelmet és jogokat kap, hanem egy hontalan nép szívében, egy elrejtett szikraként épő honvágy, egy 2000 éves elryematásban sanyilódó nép rajongása elvezett hazájá iránt. Ez a patriotizmus apotheozisa, mely kipattant azoknak lelkéből, akik a Jewish Agencyhez csatlakoztak és amely a Jewish Agency morális státuszát képezi.

— Ezután mélyenszántó gondolatokban fejtegette a Jewish Agency feladatát és végül ezekkel a szavakkal fejezte be szavait:

— Elhoztam önöknek Cion és Jeruzsálem áldását, ahonnan kiindult és ki fog indulni a mindenkori Áldás.

Az új vezetőség fogadalma

Balázs Endre dr. lendületes beszéd keretében programot ad a konferenciának és kifejté azokat az irányelveket, amelyek vezéni fogják a vezetőséget ténykedésében. Beszédében egyrészt súlyos szavakkal elítéli a vallásos ortodoxia távolmaradását, másrészt köszönetét fejezi ki azoknak, akik közreműködtek a Jewish Agency erdélyi tagozatának megalakításában.

Ezután kegyeletes szavakban megemlékezett a palesztinai véres események áldozatairól és a Jewish Agency nem rég elhunyt megteremtőjéről, Louis Marshallól. A kegyeletes szavakat állva hallgatta végig a konferencia.

Balázs Endre dr. beszéde után dr. Fischer Tivadar emelkedett szólásra. Köszönetet mond a konferenciának megválasztásáért. Kifejté azokat a mélyenszántó érzelmeket, amelyek eltöltik zsidó lelkületét, akkor, amikor egy tömör egységben látja Erdély zsidóságát Cion szent jegyében.

Dr. Fischer József tartott ezután nagy-

Az erdélyi Jewish Agency vezetőisége

Szokolov nagyhatású beszédét szünni nem akaró lelkesedéssel honorálta a konferencia résztvevősege, majd Eislér főrabbi megköszönte Szokolov előadását, majd átadta a konferencia vezetését Heves Vilmosnak, aki meleg szavakkal üdvözölte a konferenciát és méltatta annak nagy jelentőségét. Dr. Szónyi Géza javaslatára a konferencia megválasztotta ezután a Jewish Agency erdélyi vezetőiségét. A konferencia egyhangulag dr. Vértés Adolfot választotta meg az országos szervezet elnökéül. Társelnökök: Dr. Eislér Máttyás, dr. Fischer József, dr. Fischer Tivadar lelték, míg ügyvezető elnökü dr. Balázs Endrét választotta meg a konferencia.

Elnöki tanács tagjai lettek: Devecseri Emil, Diamant Izso, Heves Vilmos, dr. Jakobi Emil, dr. Kertész Jenő, Sebestyén Dávid, dr. Sebestyén József Cluj, Jelinek József Arad, Mihalovici Jonel Brasov, Szemer Miklós Oradea, Prinz Ármun Satmar, Engel Oszkár Targu Mures, Tótisz Rezső Timisoara, dr. Weisz Sándor Cluj, dr. Fekete Samu, dr. Lévai Béla, dr. Hunwald Izidor Satmar, dr. Kohn Hillel, dr. Hamburg József, dr. Marton Ernő, Wertheimer Samu Cluj, Szemes Henrik Arad, dr. Feiner Hermann, dr. Ritter Salamon Brasov, dr. Halberg Gyula Bistrita, dr. Deutsch Mór Lugoj, Nusbaum Sámuel Oradea, dr. Schwartz Lajos Satmar, Grünberger József Sibiu, dr. Fried Ábris Sighet, Darvas Mór, Sennsiesb Jeud, dr. Löwenstein Lajos, dr. Smilovits Salamon, Wolster Kálmán Targu Mures, Linder Ármun, Rothbart Jakob, dr. Roth Dezsőné, Vermes Ernő Timisoara.

A kuratórium tagjaivá: Dr. Fenichel József, Giszkalay János, Nimberger Ernő, Léb Jenőné, dr. Hamburg Józsefné, auslander Lajos, dr. Fischer Józsefné, dr. Ligeti Sándor, dr. Weisz Jenő, Farkas Lajos, Kertész Mártonné, Weinberger Nándorné, Fischer Lipót, Gutfried Adolf Cluj, Goldberger Kálmán, dr. Jacobi Emilné, Kelemen Bernát, Klein Gyula, Radis Emánuel, Szabó Jenő, Szemes Károly, Bergner Dezső, László Jenő, Rados Mór, Moskovits József, dr. Spitzer József, Boschán Géza, Ritók Lajos Cluj választottak meg.

Meghatalmazta a konferencia az Elnökséget, hogy az összes városok zsidóságának (hitközségek, különböző zsidó testületek) képviselőiből nagy országos választmányt alakítson, azonkívül optálási joggal ruházta fel.

A választás megtörténte után Heves Vilmos meleg üdvözlő szavak kíséretében átadja az elnökséget dr. Balázs Endre, ügyvezető elnöknek.

hatású beszédet, melyben a távollevő dr. Vértés Adolfot méltatta. Kifejtette továbbá, hogy a cionisták idealizmusnak és a nemcionisták anyagi készségével és morális támogatásával a Jewish Agency a legtekélyesebb zsidó szerv, melynek történelmi relációkban ma még beláthatatlan jelentősége van.

Az Unionea Evreilor Román nevében dr. Jakobi Emil üdvözölte Nahum Szokolovot, akit a zsidó nép gaonjának nevezett és annak a hő vágyának adott kifejezést, hogy a zsidó Palesztina felépítése mielőbb befejezést nyerjen.

Dr. Balázs Endre lelkesítő zárószavával és a Hatikvah akordjaival ért véget a lélekemelő konferencia.

SELYEMPAPIR
I-a, olcsó LEPAGE -nál Cluj.

A Jewish Agency történeti szerepe

Szünni nem akaró óvációk közepette emelkedett szólásra Nahum Szokolov, aki ragyogó szónoki erővel fejtegette a Jewish

Megalakult az Erdélyi Jewish Agency

Agency lényegét és nagy horderejű történelmi jelentőségét. A cionista világszervezet vezetői már a mozgalom megindulásakor hirdették, hogy a cionizmus az egész világ zsidóságának a szivügye kell legyen és nem szorítkozhatik egy rétegre. Ebből a felismerésből kiindulva, hosszú évek nehéz munkájával harcoltuk ki a Jewish Agencyt, amely ma egyesíti magában az egész világ zsidóságát. A Jewish Agency a Palesztina mandátum 4 paragrafusán alapszik és mint a kormány mellett működő tanácsadó szerv részese Palesztina kormányzatának. A Jewish Agency ennél fogva politikai státusszal bír és mint ilyen egyedülálló a történelemben és a jelenkorban. A világ többi zsidó szervezeteinek is megvannak a maguk státusai, melyek azonban csak az egyes országok keretében bírnak érvénnyel, ha tevékenységük kiterjed az egész világra is. A Jewish Agencynek internacionális politikai státusza van és a világ összes államainak, kormányainak hozzájárulásával jött létre, akik egységesen elismerték a történelmi összefüggést a zsidó nép és Erec Jisraél között.

Ezután kifejtette Szokolov, hogy a cionista táboron kívül van egy hatalmas és egyre növekedő tábor, mely igen

Sajtótea az Astoria szállodában

Délután hat órakor Astoria szállóbeli lakásán, Nahum Szokolov teát adott a kolozsvári sajtó képviselői részére. Több mint egy órán keresztül rendkívül fesz-telen és barátságos eszmecsere fejlődött ki a Palesztina problémákról. A beszélgetés során Szokolov a böles egyszerűségével és a diplomata fölényes biztonságával és precizitásával válaszolt a feltett kérdésekre.

Az arab vérengzés igazi okai

Legelőször a szeptemberi palesztinai eseményekre terelődött a szó. Szokolov meggyőző érveléssel mutatta ki, hogy az arab vérengzések és az arab kérdés között semmilyen szerves összefüggés nincsen. A zsidó település nemcsak hogy semmilyen kárt nem okozott az araboknak, de egyenesen hasznukra volt. Az arab munkás több munkaalakomhoz és magasabb életszínvonalhoz jutott. A fel-lah épen ezért nem ellensége, hanem barátja a zsidóságnak. Az arab tömeg tulaj-ságosan messze van még attól a kultúr-foktól, hogy politikai jelszavakkal vezetni lehetne. Közönséges hamisítás az, mint-hogy a Balfour-deklarációnak és a zsidó településnek része volna a zavargásokban. Az arab efféle, akiknek kényelmetlen, hogy a régi trespédés helyett új élet sar-jadt mindenütt, nem is tudták a Balfour-deklarációt, vagy a zsidó települést agitá-ciócra kiaknázni, ehelyett a tömeg alacsonyrendű érzelmeit, a vallási fanatizmust használták fel, amikor olosz ha-zugságokkal vezették félre őket. Elter-jesztették a pusztában élő beduinok kö-zött, hogy a zsidók el akarják foglalni az Omar-mecsetet, sőt azt is, hogy már hatalmukba is kerítették és már le is rombolták. Csodá-e, ha ilyen körülmények között a fékezett tömeg kannibál-barbárságra ragadtatta magát? Hiszen kulturáltabb tömeg vallási fanatizmusát is ki lehetne aknázni ilyen célra. Gondoljuk csak el, mi történe a katolikus Olaszországban, ha a fátvak népe között azt a hírt terjesztenék, hogy a zsidók le-rombolták a Szent Péter katedrálisát.

Mit várhatunk a vizsgáló-bizottságtól

— Ime ez volt az oka a szörnyű vé-rengzéseknek, amelynek előidézőit és felbujtóit most kutatja a Palesztinába küldött pártatlan parlamentközi angol vizsgáló-bizottság. Angliában pedig egy régi közmondás azt tartja, hogy a bíró több mint a király. A bíró döntő szava abszolút igazság-szamba megy s így nincs okunk, hogy elébe vágjunk a vizsgáló bíróság ítélő szavának, amely az angol parlament elé kerül majd rati-fikálásra. Persze, nehéz ennek a vizs-gáló bizottságnak a munkája, hiszen az arabok nem riadnak vissza a hamis ta-nuzástól és így emberföltött munkára van szükség az igazság obrektív és min-den kétségen felül való kihámozása ér-dekében.

— Ez azonban nem arab probléma. Az arab kérdésről, amely annyira konfu-ziót támasztott a zsidó és nem zsidó saj-tóban, most nem akarok részletesebben szólni, mert esti előadásomban szándék-szom rátapintani a lényegére.

A heroikus chalucok véraldozata

Az egyik hírlapíró megkérdezte Szokolovot, hogy mi a zsidóság, illetőleg a cionista szervezet válasza az arab me-renyletekre. Nem-e rettentő ez vissza a cionistákat a további telepítéstől?

Szokolov, aki eddig szárazon, objektí-ven és aprólékos jogi érvelésekkel ma-gyarázta a legutóbbi események által te-remtett helyzetet, e kérdés hallatára át-szellemült. Szavaiból olyan hatalmas tűz és extázis fakadt, ami mélyen megren-dítette az összes jelenlévő újságírókat.

— A mi válaszuk — mondotta — a zsidó népi ideálok szolgálatában eltöltött emberöltőn keresztül összegyűjtött egy-szerű, nemes és soha ki nem írható hí-tével — egy lépést sem hátra. Palesztina a miénk minden jogon. Minden megölt chaluc helyét száz újat fogunk letele-píteni a megváltott földön és minden el-pusztított falu helyett száz új fog em-lékedni. Oh ezek a chalucok héroszok a szó legnemesebb értelmében. A munka héroszai. Nem keresik és nem akarják a harcot, de ha rájuk kényszerítik, mese-beli hősiességgel állják és olyan tisztán

és egyszerűen tudnak meghalni mintha az volna a legtermészetesebb dolog a világon. Nem lehet egy országot csak pésszel megvásárolni, s egyetlen nép sem teremtett még hazát véraldozat nélkül. Hullott a mi vérünk is és ha kell, tudni fogunk meghalni a földért.

Ki hiúsította meg a cionista egységfrontot?

— A zsidó chalucok heroizmusa a leg-biztosabb bázisa a mi építőmunkáknak. Persze, nem akarjuk túlságosan sokszor igénybe venni ezt a heroizmust és min-dent elkövetünk, hogy Angliától kikény-

Szokolov nagy beszéde a zsidó népi történelmi utjáról

Este kilenc órára volt meghirdetve a vármegyeháza dísztermében Nahum Szokolov előadása, de a hatalmas terem már jóval az előadás megkezdése előtt zsúfolásig megtelt az Erdély távoli városából is egybesereglett érdeklődők tarka, színes tömegével. Erdély legtávolabbi zugaiból is eljöttek az emberek, hogy jelen legyenek, hogy láthassák és halgassák a nagy zsidó vezér prófétai ihletű szavait. Forró hangulat áradt el a terembe, nagy esemé-nyeket megelőző ünnepi, feszült, zsbongó várakozás. Külörs barisszianusok, egyen-ruhás sómérek tartották fenn a rendet a teremben, amelynek hangulatában az er-délyi zsidóság a cionista gondolat jegyében való egybedobbanása áradt el.

A hatóság képviselői és a zsidó delegátusok üdvözlik Szokolovot

A vármegyeház díszterme talán soha-sem hallott még akkora tapsot, mint a-mikor Szokolov jóismert alakja megjelent

Az épülő Palesztina himnusza

A terem hangulata újra forró extázisba esapott át. Szokolov dörgő tapsok közep-te emelkedik fel helyéről és beszélni kezd. Nem is beszél, dalol. Himnuszt zeng az örök zsidó lélekről és a zsidó gondolat újra megtalált ősrégi utjáról. Hősi époszt regél a föld meghódításának nagyszerű csodájáról és az új honfoglalók héroszi cselekedeteiről. Ahogy beszél a Sir Hasirim varázsos szelleme árad széjjel a szavaiból, a zsoltárok különös édes ízével telik meg a terem. A Szentföld bája tölti meg a levegőt, ahogy Szokolov be-szél, szinte hallja az ember a Jordán cso-bogását és a libanoni cédrusok surogását.

Nahum Szokolov az új zsidó, akiben már testet öltött a jövőző zsidó gene-ráció, két karját kitarja és úgy áll ott, a pódiumon, mint eleven hid a Biblia ősrégi szelleme és Erec Jiszrael új pionirjai között. Keleti jiddis akcentus bujkál német szavai mögött, de ahogy magával ragadja saját heve, klasszikus tisztaságuk-ban folynak belőle a német szavak, amelyeknek lenyűgöző hatása alól nem bír szabadulni senki és amelyek a zsidó jö-vendő képét vetítik fel próféciás ihlettel. A toll gyöngye ahhoz, visszaadni a maga hűségében azokat a filozófikus mélysgű gondolatokat és képeket, amelyeket több, mint egy óras előadása alatt Szokolov a hallgatóság elő varázsoltt fölényes tudásá-nak és szíve melegének közvetlen köny-nyedségével.

A kettős ünnep

— Ha jól értettem gyöngye román tu-dásommal, — kezdte szavait Szokolov — ma nagy napja van a román népnek. Egy nevet említett a gyűlés elnöke, amely előttem sem hangzik ismeretlenül: Alba-Iulia. Nemcsak a román nép, de az egész világ tudatában úgy él ez a név, mint a népi szabadság szimbóluma, amely szen-

szerítsük a biztonságunk az állapotát, ami a békés munka zavartalanását biz-tosítja.

A kolozsvári „Patria“ munkatársa arra vonatkozólag intézett kérdést Szokolov-hoz, hogy milyennek látja a romániai zsidóság jelenlegi helyzetét az öt évvel ezelőtti tapasztalataihoz viszonyítva. Szokolov, akit, mint a cionista világszervezet reprezentánsa, távol tartja magát az egyes országok belpolitikai kérdéseitől, ügyes kerülővel tért ki a kérdés elől.

— Éa — mondotta — olyan kevés idő töltött egy-egy országban, hogy nem is foglakozhatom ezekkel a kérdésekkel. Nem is vág bele az én missziómba. Mint egyszerű turista, azt láttam Bukarestben,

hogy a város sokat fejlődött, a rend és a konszolidáció jelei mutatkoznak mindenütt.

Egyik jelenlévő zsidó hírlapíró kérdé-sére, Szokolov eloszlatta azt az Erdélyben terjesztett legendát, hogy a cionista világ szervezett exekutíváján mulott volna a cionista egységfront meghiusulása. Edeleke-zőleg — mondotta Szokolov — Jabo-tinszki olyan követelésekkel lépett fel, amelyek teljesíthetetlenek voltak. A re-uzionistákon kívül valamennyi part együtt működik az executívában, a nagy és ha-talmas Hitachdut, amely az angol mun-káskormányai szembeni kapcsolatainál fogva igen értékes szolgálatokat tesz, nemkevésbé a széles tömegekre felépülő mizrahi és a radikálisok is.

a teremben. Hosszu tíz percig tartott az óráció, az egész terem tapsolt és lelkesed-tett leirhatatlan extázisban. Dr. Balázs Edele, a miting elnöke, szépen felépítet románnyelvű beszédben vont párhuzamot a gyulafehérvári nemzetgyűlés évfordulója és a Jewish Agency erdélyi megalakulása között, amely ezzel az ünneppal esett egybe. Beszédét Mihály király életével fejezte be, mire az egész tömeg dörgő tapsal éltette Románia uralkodóját.

Hida tábornok, aki a hadsereget kép-viselte a mitingben, németnyelven rendkí-vül meleg szavakkal üdvözölte Szokolovot, majd German Joe szubprefektus a megye és a város lakosságának üdvözlését tolmácsolta az illusztris vendégnek. Dr. Fischer József lelkes szavakbaa mondott baruch habbat, majd Fischer Tivadar emelkedett hangu német beszédben mu-tatott a nap jelentőségére. Schwartz Jakab az ortodox hitközség üdvözlését tolmácsolta, amivel az üdvözlések sora véget is ért.

tebb az egyéni szabadságúal is. És mi is ünnepet ültünk a mai napon, az erdély-részi Jewish Agency megalakulását.

— Kettős Jom tov a mai nap, bár a Talmud mondása szerint nem jó az örö-möket összevegyíteni, de nem is vágjuk össze. Hiszen ez a két öröm, ha jól meg-gondoljuk, egy és ugyanazon forrásból fakad: en mindkettőben az igazságosság

Egy darab egyszerű és természetes életért

— Ez a zsidó lélek nem jelentkezik mindenütt teljes tisztaságban, mert a galut élet során más népek formái mögé rejtőzött és ez különböző kombinációkat hozott létre, amelyek lehetnek talán prak-tikusak is, de nem tiszták, nem eredetiek és nem zsidók. Most elfogott bennünket a vágy egy darab egyszerű és természe-tes élet után, amely talán nem olyan ér-dekes és nem olyan komplikált, mint a globetrotter, vagy a poliglott zsidó élete, de egy egyenes vonala van, amely az ősi időkbeli eresztő gyökerét.

— És így mégis összehasonlíthatjuk magunkat a többi népekkel, hiszen e gon-dolat konzekvenciájaképen mi is terem-tettünk valamit, egy elhagyott, félig pusztá országban a szent romok között. Hetvenöt ezer pionirt vittünk ki. Ne vár-jatok, hogy itt himnuszkokat énekeljék, én nem vagyok sovén nacionalista, de ez a hetvenöt ezer pionir egy egészen új em-beri típust teremtett meg Palesztinában, amely pártatlanul áll az egész emberiség-ben, amelyhez fogható sehol a világon nem találunk.

— Számunkra egyenlő minden ember. Nem akarom rózsaszínre festeni a cha-lucokat, de ezek egészen más emberek. Máskor is voltak kivándorlók, de a cha-lucok nem kivándorlók, hanem pioní-rok. Ez a hetvenöt ezer pionir egy mi-niatürje a népeknek, amint hogy ott min-den miniatür. Palesztina egy kicsi or-szág a nagy dimenziókhöz mérve és a héber nyelv talán a legkevesebb tő-szóval rendelkezik, de ezen a nyel-ven hangzott el a tízparancsolat, ezen a nyelven énekelte Dávid és próféciált

diadalát látom. — Nem akarom én össze-mérni a mi alkotásunkat akár a román nép, akár a világ bármelyik nagy nemze-tének cselekedeteivel. Hiszen nekünk nincs még állami függetlenségünk, a világ kü-lönböző államainak vagyunk a polgárai, még pedig jó állampolgárai, akik kérjük jogainkat, de megtesztük kötelességein-ket is.

A jogunk nincsenek dimenziói

— Ismétlem, nem akarom most össze-mérni magunkat akár melyik néppel, hi-szen tisztában kell lenni a dimenziókkal. Vannak nagy népek és vannak kicsi né-pek és vannak népecskék, de a jogunk nincsen dimenziója. Jog az van, vagy nincs, de ha van, akkor egyformán kijár a legkisebb népnek is, éppen úgy, mint a legnagyobbak. És ez az, ami bennünk a zsidó lélek teljességét teszi, hogy ezután a jog után vágyakoztunk és vágyunk. Van a zsidó nép lelkének egy sajátos vonása a páthosz. Ezzel a páthosszal küzd a zsidóság az etikáért, a jogért, a prófétai igazságosságért. Erec Jiszrael napja égette be ezt a pathoszt a homlokunkba, amely tovább égett a zsidó költők, a zsidó filo-zófusok és zsidó tudósok lelkében, tovább égett egy Spinozában, egy Einsteinban. Ez vitt bennünket az emberi igazsáért való harcra, ez kelet fel bennünket az új igazságok heroldjaivá. A rossztudatunk és a mag nem értők ezt tolokodásnak nevezték, holott egy természeti törvény a zsidó vér vitt bennünket ellenállhata-talanul az igazsáért küzdők első soraiba.

— A nép-gán élnék, mük jogán. ban tisztána-kell lennie. I-államot. Pal-gasabb attr. Egy holt k-lommal kell-lomnak legé-nyelv, az él-hatná valaki-élég tökélet-csomó nyelv-masztani. Na-a héber és-többi nyelve-feljebb csak-őket. De n-igazi titkait-intim kapeso-rentés misz-A hébert az-tünk gyöker-zik hozzánk-rekké csak-csak a hébe-tani bennün-ritó emlékei-

— Nem m-akik halott r-irek is nem-küzenek és-tak, amíg me-badságukat-hozzá nyelvű-nélkül mond-szadadéazét-alig néhány-nában. A hé-történt, amit-nevezünk. Pa-mésztesesen c-kán, mintha-csak hébertül-dálatos éppen-tanítják a s-nyelv alakítj-raktart.

— Egy na-épitettünk k-középisoklá-zunk, amely-a jeruzsalem-haifai techné-biroságunk-hordja lénye-birosága. Lá-t-hogy Palesz-treteit valóba-tótták meg.

A mi ideálunk: a láng.

— Mert nem a görög szépségből és filozófiából, vagy a római hadseregből, hanem morálból és a tízparancsolatból fakadt mindaz, ami megnevesítette az emberi lelkeket. Mit ér ezzel szemben minden szobor hideg szépsége és min-den filozófia. Nem véletlen, hogy on-nan fakadt fel a fény. A keresztény népek a betlehemi csillagról beszélnek. Mi az hogy betlehemi csillag? Béth Lechem, a palesztinai város, volt a bölcsője a kereszténység prófétájának és évszázadok után innen indult ki, itt született meg az Izzlam is.

— Többet ér ez minden piramisnál és minden ciklopsznál, mert a művészi nem a dimenziókban van. Egy minia-türben több szépség lehet, mint száz piramisban. Nekünk nincsenek monu-mentumaink, a mi ideálunk nem a kő, de a láng és a viasz, amit formálni le-het, a lényeg. A bibliabeli öreg zsidó a szülő mellett akart ülni, mert az nő, fej-lődik, formálódik.

Mi az értelme a tachlisnak?

— A zsidó szellem lényege a tachlisz. „Mi a lényege egy dolognak — hang-zik az ősi és meg-megújuló zsidó kér-

Rossz a rádióvétel?

Vizsgáltsa felül antennáját készülékét

„CONSTRUCTIO“

CLUJ, Piata Unirii 32. TELEFON: 83

lőtt, a rend és a
oznak mindenütt.
airlapíró kérdé-
z az Erdélyben
a cionista világ
lött volna a cio-
sulása. Ezenke-
olov — Jabo-
ekkel lépett fel,
váltak. A re-
nyyi part együtt
a nagy és ha-
az angol mun-
kapcsolatainak
gálatokat tesz,
agekre felépülő
is.

nép!

arom en össze-
akir a román
k nagy nemze-
n nekünk nincs
k, a világ kü-
uk a polgárai,
ai, akik kérjük
kötelességein-

nek dimenziói

on most össze-
k néppel, hi-
a dimeziókkal,
anak kicsi né-
de a jognak
az van, vagy
gyformán kijár
bea ugy, miut
e, ami bennünk
szí, hogy ezután
és vágyunk.
egy sajátos
páthosszal küzd
ogéret, a profétai
ael napja égette
oknaba, amely
k, a zsidó filo-
késében, tovább
y Einsteinban,
beri igazságot
auunket az új
rossziudulatuak
t tolokodásnak
zeti törvény
ellenállhatat-
első soraiba

észetes

ez a miniatür
szimbólum volt,
halhatatlanság
i között. Itt
yisten hívó val-
a törvény, az
övetség és ki-
na nincsen, ho-
emberiség e-

nk: a láng.

szépségből és
ai hadseregből,
zparancsolatból
gnemesítette az
ezzel szemben
épsége és min-
tien, hogy on-
A keresztény
gról beszélnek
csillag? Béth
város, volt a
g profétájának
en indult ki, itt

den piramisnál
mert a művészi
an. Egy minia-
het, mint száz
ncsenek monu-
unk nem a kő,
ni formálni le-
ni öreg zsidó a
mert az nó, fej-
e a tachlisanak?
vege a tachlisz-
gnak — hang-
juló zsidó kér-

dés. A zsidó léleknek ezt a sajátosságát félreértették, azt hitték, hogy ennek materiális vonatkozása van és azt akarja jelenteni, hogy mi az anyagi haszon valamiből, holott ez nem más, mint a zsidó lélek analitikus elmélyedésének megnyilatkozása. Így kérdezte a Josephus Flavius korabeli zsidó, hogy mire kell a római népnek a légió. Amikor azt a választ kapta, hogy a haza megvédése, akkor azt mondotta: de hiszen a haza megvédésére kevesebb légió is elegendő volna. Páthosz és analízis. Ez a két látszólag ellentétes sajátosság csudálatos módon egyesül a zsidó lélekben és megnyilvánul a zsidó lélek minden egyes megnyilatkozásában. A finom halásznak egy akkordban, egy verssorban felfedezik a zsidó tónust, felelősséget: ez itt a zsidó vonás, a zsidó karakter sajátos kicsendülése. Kis sugarakban és kis szikrákban élt és nyilatkozott meg eddig ez a különös felépítésű zsidó lélek, miért nem hozzuk mi egybe ezeket a szétszórt szikrákat és sugarakat, hogy egyetlen hatalmas lánggá egyesüljenek, ami az őseredetű zsidó típust reprezentálja? És higgyék el, hogy a világ jóllakott már a kópiákkal. Amit mi a galutban eddig alkotunk, az lényegében csak kópia volt. A világ látni akarja végre a zsidót a maga eredeti tulajdonságaival és lényegével. A világ látni akarja, hogy mit tud a zsidó alkotni és hát ha ismét valami újat fog adni az emberiségnek. Mert az életet nem a kvantitás, hanem a minőség jellemzi. Legyen egy kis Palesztina, de élő Palesztina, amelynek megvan a maga koloritja, a maga sajátos ritmusa és arculata. Egy ilyen Palesztina talán ismét utat fog mutatni az emberiségnek, amely megszabadíthatja a ma ránehezedő lidércektől. Hiszen valamikor a zsidóság volt az emberiség tanítója és a tanítómester később beült egykori tanítványaihoz tanulni.

A népek nemcsak fegyverek joga van nekik, de sokkal inkább a szellemük joga. Ennek a szellemnek azonban tisztának, szabadnak és eredetinek kell lennie. Ezért teremttük meg a zsidó államot, Palesztinát, az állam összes magasabb attribútumaival. Mi az állam? Egy holt keret, amelyet élettel, tartalommal kell megtölteni. Ennek a tartalomnak legényesebb alkotó eleme a nyelv, az élő nemzeti nyelv. Azt mondhatnánk valaki, hogy a diaszporában éppen elég tökéletesen elsajátítottunk egy csomó nyelvet, minek egy újat feltámasztani. Nagy különbség van azonban a héber és a többi nyelvek között. A többi nyelveket nem mi alkottuk, legfeljebb csak csiszoltuk és finomítottuk őket. De nem ismerjük ezen nyelvek igazi titkait, nincsen meg velük az az intim kapcsolatunk, amelyet csak a teremtés misztériuma magyarázhat meg. A hébert azonban mi alkottuk, a mi létünk gyökereiben fogant és ezért tartozik hozzánk szervesen. Egész emberrekké csak e nyelv révén válhatunk és csak a héber fog teljesen megszabhatni bennünket a galut-élet megnyomort emlékeitől.

Nem mi vagyunk az egyedülök, akik halott nyelveket feltámasztják. Az irek is nemzeti nyelvük ujjaélesztéséért küzdenek és hosszú, véres harcokat vívtak, amíg megvalósíthatták politikai szabadságukat és csak ezután kezdhettek hozzá nyelvük ujjaélesztéséhez. De túlzás nélkül mondhatom, hogy az irek még a századévezést sem érték el annak, amit mi alig néhány év alatt elértünk Palesztinában. A héber nyelvvel csakugyan az történt, amit mi tehíjjat hamészimnek nevezünk. Palesztinában a héber oly természetesen csendül fel a gyermekek ajakán, mintha a gyerekek tizedik éve is csak héberül beszélt volna. Pedig a csodálatos éppen az, hogy ezek a gyerekek tanítják a szüleiket héberül. És az a nyelv alakítja, formálja a nemzeti karaktert.

Egy nagy és példás iskolarendszert építettünk ki Palesztinában. Az elemi és középsikolák egész hálózatával rendelkezünk, amelynek csúcán két egyetem áll, a jeruzsálemi tudományegyetem és a haifai technikai főiskola. Autonóm héber bíróságunk is van, amely a nevében hordja lényegét: miszpt salom. A béke bírósága. Láthatják, hölgyeim és uraim, hogy Palesztinában mi az állam holt kereteit valóban élettel és tartalommal töltöttük meg.

Csak egy dolog nincs Palesztinában

Csak egy dolog nincs Palesztinában, amivel más államok rendelkeznek, csak hadseregünk nincs. És talán jó az, hogy így van. Talán az épen a mi hivatásunk, hogy megmutassuk az emberiségnek, hogy lehet egy államot hadsereg nélkül is fenntartani. Sajnos azonban, ennek az ideje még nem érkezett el. Épen az utolsó hetek eseményei szolgáltattak erre bizonyítást, amelyek épen azért következtek be, mert nincsen hadseregünk. Nehéz mesterség a katona mestersége, de mi nem áhitozunk erre a hivatásra

Nem az arab nép támadott meg bennünket

És ezért támadtak meg bennünket. Már most hangsúlyozni akarom: nem az arab nép támadott meg. Mi nem akarjuk az egész arab népet vádolni. Az arab nép nem is él Palesztinában. Az arab nép nagy és értékes része Arábiában él és államaikat Hedzsaszna és Mezopotámiának nevezik. Az arabok szent helye nem Jeruzsálem, hanem Mekka és Medina. Önök mindannyian tudják, hogy az arabok hosszú évszázadokon át a legkegyetlenebb török elnyomatás alatt éltek, de talán nem tudják azt, hogy nekünk oroszlanrésznünk van ebben, hogy az arabok felszabadulhattak a török járom alól és nemzeti önállóságukat megteremthették. Weizmann Chain és csekélységem voltak azok, akik a világháború alatt előkészítették és az antant-hatalmak kormányainál keresztül vittük, hogy a Közelkelet politikai arculata milyen legyen a

Palesztinában az arab népnek csak egy töredéke él

A zsidó népnek elvitathatatlan és elévülhetetlen joga van Palesztinára és ha ezt a jogot nem ismernek el, akkor azt mondom, hogy nincsen jog a világon. Amikor Európa népei hozzáfogtak, hogy megpróbálják jóvátenni azokat az igazságtalanságokat, amelyek a népek életében megnyilatkoznak, az első dolguk volt, hogy megengedték a zsidóknak Palesztina ujjaépítését. És ugyanez a koncepció, amelyből a zsidó Palesztina gondolata fakadt, ugyanaz volt a jogforrása az arab és örmény szabadságjogoknak is. Büszkén és önzéssel mondom, hogy nekem is részem van abban, hogy ma egy szabad Arábia és szabad Örményország — a zsidó térképén. És ezért ne mondja nehem senki, hogy az, ami legutóbb Palesztinában történt, összefüggésben van az arab kérdéssel. Az arab nemzeti lét sulypontja a Beyrutban és Irakban van, nem pedig Jeruzsálemben, mert Palesztinában az arab népnek csak egy töredéke él. Mi nem azért mentünk Palesztinában, hogy elnyomjuk az arabokat és büszke vagyunk arra, hogy még soha zsidó nem emelt kezét arab ellen, ha csak a védekezés nem kényszerítette erre. Ezekben az eseményekben a legfájdalmasabb számomra az, hogy megszenteltelennítették Palesztina szent földjét, amely olyan mint a zoltár és amely örök szimbóluma kell hogy legyen az igazi emberszeretnek.

Szeretjük a mi szegény és kicsi országunkat

Az arabok megkapták Hedzsaszt, az övök Mezopotámia is, amely huszszorta nagyobb és összehasonlíthatatlanul virágzóbb és gazdagabb, mint Palesztina. A mi hazánk egy kicsi, elárvult és szegény ország, de mi szeretjük, miként az ember az anyját szereti. És vajjon eldobjuk-e szegény anyánkat, hogy egy gazdaggal cseréljük fel. Szegények leszünk, szegények maradunk, de az élő Biblia akarunk lenni. — Arábia hányszor gazdagabb Palesztinánál. Mindene van, de mi nem irigyeljük az arabokat. Nem mentünk mi lakott területekre, hogy kiszorítsuk az arabokat, de mentünk az Emekbe, amely nyolc esztendővel ezelőtt még a halál völgye volt, amely megtizedelte a lakósságot. A jeruzsálemi egyetem avatása után pedig az ott egybegyűlt angol és amerikai előkelőségekkel, lord Balfour-ral az élen, faluról falura, kertről kertre jártunk, az egykori halál területen, ahol most olyan magasan nő a búzakalász, mint sohol az

Az áldott szegénység országa

Palesztina a boldog szegénység országa. Palesztinában nem lehet meggazdagodni és, aki oda kimegy, annak sok olyan előnyről kell lemondania, amelyet a galutban élvezett. De mi nem is a gazdagságért megyünk, mert aki meg akar gazdagodni, az más országokba vándorol ki, mi dolgozni és alkotni akarunk Palesztinában és ezért egy áldott szegénység az, ami Palesztinában uralkodik, a tanítást szegénysége, akik szintén mesteremberek voltak. Annak a hetvenötezer embernek a munkája, akiket mi „edele juden“-nak nevezünk, felülmul minden mér-

háboru után. Ezalkalommal mi nemcsak a zsidó nép jogaiért emeltünk szót, hanem az arabokéért is. Sőt van még egy nemzet, amelynek szabadságáért harcoltunk: az örményekéért. Koncepciónk az volt, hogy Ázsiának ama részében, amelyet Közel Keletnek neveznek, három nemzet jogosult szabad népi otthon teremtési és uralmat gyakorolni: az arabok, örmények és a zsidók. A zsidókat egykor erőszakkal üzték el hazájukból, de sohasem adták fel a jogot és reményt, hogy oda visszatérhessenek. Egészen bizonyos, hogy nem fogunk oda valamenynyien visszatérni, de szellemi és nemzeti életünk központja lesz Palesztina. Már a második, sőt az első zsidó állam idején is éltek nagyszámú zsidók a diaszporában de mindig Palesztina volt a központ és Palesztina védőkezet is tudott nyújtani a galut zsidóságának.

országban. És ebben a munkában ránk támadt a bestie, a vallási fanatizmus mezébe öltöztetve, az Omar mecset hazugságával hooceolva egy esztendőn keresztül a tömeget. Nevetséges legenda, hiszen mi soha nem nyultunk mások templomához. Zsinagógákat alakítottak át mecsetté és

Minden lerombolt faluért száz új falut

De mi minden zsidóért, akit meggyilkoltak, száz új zsidót fogunk letelepíteni és minden elpusztított falu helyett száz új falut fogunk építeni.

Mi a nap világánál dolgozunk. Nemcsak az antant hatalmak, de a Népszövetség összes tagállamai hozzájárulást adták a mi munkánkhoz. És így alkotjuk mi meg a hidat a zsidóság és a nem zsidóság közötti békehez. Ha nem valószínűnk meg a munkánkat, azt mondhatnánk nekünk: *adva volt az alkalmom és nem cselekedtetek*. Egy kategorikus imperatívusz áll előttünk: több

A kolozsvári WIZO teastélye Szokolov tiszteletére

A miting után a kolozsvári cionista asszonyok szervezete, a WIZO, teastélyt adott, a zsidóság nagy vezére és kíséretében lévő leánya, dr. Szokolov kisasszony tiszteletére. A klub tágas termei zufolásig megteltek a vendégekkel, akiknek sorában jelen volt Kolozsvár zsidó társadalmának színe-java. Három hosszú terített asztal mellett foglaltak helyet a megjelentek. Derűs, meleg, kedélyes hangulat áradt el a jelenlévők között, akik valamennyien még a Szokolov lenyűgöző erejű, lebilincselő előadásának varázsos hatása alatt állottak. A zsidó Nőegylet nevében Neuberger Zsigmondné köszöntötte az ilusztris vendéget, majd a WIZO nevében László Jenőné üdvözlőle talpraesett jiddis nyelvű beszédben Szokolovot, akit a terem hosszasan és melegen ünnepelt. Dr. Otto Abeles, a Keren Hajjeszód delegáció tagja, lendületes beszédben biztosította Szokolovot arról, hogy a zsidó nép követi őt, majd dr. Hamburg József beszélt arról, hogy a kolozsvári zsidóság üres kezekkel áll vezére előtt, mert nem nyújthat át Szokolovnak kenyeret és sőt,

téket. Az ő munkájuk egy szent háboruhoz hasonlít, amelyet a pusztaság ellen viseltek. Mintha meglevenednek a bibliai teremtés munkája, amikor magam elélt látom a haifai partot, amely még évekkkel ezelőtt homokos, mocsaras pusztaság volt és amely fölött, mintha elhangzott volna a bibliai teremtés parancsa: „és váljanak el a vizek a földektől“, hogy aztán másnapra elhangozzék az újabb parancs: „és jöjjenek elő a föld növényei“, a pusztaság fölött zöldelő mezők, virágos kertek és árnyas ligetekek varázsolódtak a kietlen tájakra. Új életet, új virágzást hoztuk Palesztivába.

bazilikákká Spanyolországban, de soha mecsetből zsinagóga nem lett.

Béke és szeretet a mi programunk, de ha kell, a ehalcu vérel is megvédi Palesztina földjét. Dalolva mentek a biztos halálba a mi pionirjeink, egy marék hőscalcu egy egész halom ellenséget tudott sakkban tartani. A személyi életük és biztonságuk semmitsem jelent a számukra az önfeláldozás állandó extázisában élnék.

Egy lépést sem vissza! Előre!

És ha kérditek mi a mi válaszuk: egy lépést sem vissza! Előre! Ott nincsen gettó-zsidó, ennek helyét a régi makkar beusok foglalták el. Kialudt a kétezesztendő óta magunkra vett rokkant. El-tűnt! Egy új zsidó foglalta el a régi helyét, aki alapjában véve nem más, mint a bibliai zsidó, a természet rajongója. Mi volt a régi zsidó imádsága, a Borchí nafsi? Abban nincsen egy szó sem izletről, vagy közvetítéről. A munka dala az, a fák énekelnek benne. *Humboldt* Sándor, a nagy német természet-filozófus mondotta, hogy nincs a természetnek szebb dala a literatúrában, mint a Borchí nafsi. Amit a mi pionirjeink Palesztinában alkotnak, az a munka válsága: Isten igazi tisztelete. És a chalcu, aki dolgozni tud, tud meghalni is, ha kell.

munkát, több földet! Ennek a záloga a Jewish Agency, amelynek egyik jelentős osztályát alakítottuk meg ma.

Zsidó nép az óra hiv, hiv az ország, hiv a föld, a harc és a becsület! Harcra ami válaszuk a béke, a szükségre és a szegénységre a munka, a hezugságra az igazság. Törhetetlenül kell biznunk a mi ideáljaink megvalósulásában, mert igazságos az ügy, amelyet harcolunk. A jog és az igazság a mi oldalunkon van és a mi ügyünk igazsága az emberiség igazsága is.

ahogy azt hazájukban lakó népek teszik meg vezéreikkel. De Szokolov a zsidóság szívének dobbanása és él bennünk a hit, hogy rövidesen úgy fogjuk köszönhetni a zsidó nép vezéreit, ahogyan azt más nemzetek teszik: kenyérrrel és sóval.

Az üdvözlésekre Nahum Szokolov válaszol és mélyen járó beszédében azt fejtette, hogy a zsidó pionerek munkája, kérés teretnek munkája nem teljes, ha nincs mellette zsidó asszonyi szív melegsége. Deborát és Mirjamot idézte Szokolov, majd eredményes munkálkodást kívánt Kolozsvár cionista zsidó asszonyainak. Az estély a késő éjjeli órákban ért véget. Szokolovon ugyszólván meg sem látszott az előző éjjeli utazás és a kimerítő nap fáradalma, derűs kedélye tisztán csillogott beszédében, amely egy emlékezetes és felejtethetetlen napot zárt le a kolozsvári zsidóság számára.

Hétfőn délben félegy órákor Nahum Szokolov a bukaresti expresszel Nagyváradra utazott, ahol résztvett a Film-Palace termében rendezett mitingen.

Csakugyan lemondott-e Fischer Tivadar a gyulafehérvári jogokról?

A Magyar Párt hivatalos lapja durván elferdítette Fischer Tivadar felirati beszédét

Cluj-Kolozsvár, december 2. (Az Uj Kelet tudósítójától). Nem először tapasztaljuk, hogy az erdélyi Magyar Párthoz közelálló sajtó nagyrésze leplezetlen animozitással kíséri és kommentálja a zsidó képviselők parlamenti tevékenységét és egyes lapok néha egészen elképesztő hamisításoktól sem riadnak vissza, ha arról van szó, hogy valamelyik zsidó parlamenter tevékenységét ellenszenves színben tüntessék fel olvasóik előtt. Olvasóink még bizonyára emlékezni fognak, hogy a múlt évi felirati vita alkalmával milyen merészen ferdítették el dr. Fischer József egy kijelentését, amelyet a magyar nyelvhasználatl kapcsolatosan tett, s amelyről a parlamenti gyorsírói jegyzetek alapján megállapítottuk, hogy dr. Fischer József ép az ellenkezőjét mondta annak, mint amit egyes magyar lapok a szájába adtak.

A mostani felirati vita alkalmával a tavaszi eset szinte hajszálnyi precizitással megismétlődött. Ez alkalommal dr. Fischer Tivadar tette kritika tárgyává a kormány működését és több mint két óra hosszat tartó, rendkívül mélyreható fejtegetésben mutatott rá a kormány hibáira és mulasztásaira, amelyek miatt a Zsidó Parlamenti Klub nem is szavazta meg a felirati javaslatot. Dr. Fischer Tivadar bátor és öntudatos beszéde nemcsak zsidó, de általános kisebbségi szempontból is méltán tarthatott számat őszinte elismerésre.

Egy otromba ferdítés.

Ezzel szemben mi történt? A Keleti Újság, a Magyar Párt központi hivata-

los lapja úgy állítja Fischer Tivadart, mint aki evvel a beszéddel egyszerűen elárulta a kisebbségi érdekeket és lemondott a gyulafehérvári határozatokban biztosított jogokról. „A szombati ülésnek érdekessége — írja a Keleti Újság — Fischer Tivadar kolozsvári cionista képviselőnek az a kijelentése, hogy nekik nem kellene a gyulafehérvári határozatok”.

Majd egy másik passzusban ezeket írja:

„A kijelentést (t. i. hogy lemond a gyulafehérvári jogokról) a kormány-párt nagy tapsal fogadta. E taps után Fischer belemelegedett a hízegés folytatásába s megtoldotta azzal, hogy egyetlen körülmény sem kötelezte a román nemzetgyűlést a kisebbségekre vonatkozó ígéretek megtételére. Ismét megtapsolták. A kormány-párt ennyit várt Fischer Tivadartól és többet nem. Ezzel szembe fordult a kisebbségi pártokkal”.

Teljesen megfoghatatlan előttünk, miként egyeztethető össze az újsáiról lelkiismerettel ilyen felháborító elferdítése olyan tényeknek, amelyeknek valódisága bárki által igen könnyen kontrollálható. Csak be kell pillantani a parlamenti gyorsírói jegyzetekbe és nyomban megállapítható, hogy Fischer Tivadar dr. pontosan az ellenkezőjét mondotta annak, amit a Keleti Újság neki imputál. A szemléletesség kedvéért itt közöljük szó szerinti Fischer Tivadar beszédének ama passzusát, amelyet a Keleti Újság tudósítója oly maró szatírával kommentál. Fischer Tivadar a gyulafehérvári határozatokkal kapcsolatosan ezeket mondotta:

Az inkrimínált passzus szó szerinti szövege

„Az összes etnikai kisebbségek kellemtelen meglepetésére a trónbeszédben az ő kollektív jogainak kodifikálása sincs bejelentve, jöllehet a miniszterelnök ur kijelentette volt, hogy e tárgyban még a jelen ülészakban fog törvényt alkotni. A mi nézetünk szerint azonban meggyőződéssel lehet föltenni, hogy a kormány azon szándéka, hogy ezt a problémát mielőbb megoldáshoz juttassa, nem változott meg s így nem kell kételkedni, hogy a vonatkozó kormány javaslatok, ha nincsenek is megemlítve a trónbeszédben, még a jelen ülészakban fognak a Parlament elé terjesztetni.

Ami ez ügyben inkább gondot okoz nekünk, az épen úgy, mint az állam polgársági törvény reformjavaslatának kérdésében, az aggály, vajjon a kormány javaslatai valóban oly természetűek lesznek-e, hogy a problema teljesen kielégítő megoldását jelentették.

Egyébiránt az állam életében a közjognak mindkét szóbanforgó tárgya a kölcsön függőség viszonyában van egymással és hogy valaki a kellő módon lássa meg és tárgyalja ezeket a kérdéseket, szükséges, hogy oly államférfiu szemével nézze őket, akinek koncepciója az idő szellemének magaslatán áll. Mai fejtegetéseimnek kerete a most kifejezett gondolat tovább szövevéhez igen szűk s így fentartom magamnak, hogy más megfelelő alkalommal visszatérjek reá.

Engedjék meg azonban, Képviselő Urak, hogy most néhány szóval érintsem a gyulafehérvári határozatban az etnikai kisebbségekre vonatkozólag foglalt pontoknak sokat vitatott kérdését.

A Hegedüs képviselőtársam által itt néhány nappal ezelőtt tartott okmány-szerű adatokkal kiválóan alátámasztott és igen impozitív beszéd két ténytet világossá. Egyfelől azt a tényt, hogy a szóbanforgó állampolitikai elvek az erdélyi és bánáti románságnak egy politikai hitét tükröztetik vissza, mely egy évszázados fejlődés során kristályosodott ki, másfelől azt a tényt, hogy a gyulafehérvári határozatnak ezen pontjait a régi királyságbeli történelmi pártok hosszú ideig olyanoknak tekintették, amelyek az új román állam egységének veszélyeztetése nélkül alkalmazhatók.

Azonban egyáltalán nem tudom magam azonosítani Hegedüs ur expozíciójának azon részével, mely azt a benyomást keltette, mintha a gyulafehérvári határozat kérdéses pontjainak olyan kötelezettségek jellegét kívánna tulajdonítani, melyeknek vállalása a béke-konferenciának abbae az irányban való befolyásolása végett történt, hogy elismerje a határozat főpontjában foglalt aktust: az Egyesülést.

Nem. Teljes tárgyilagossággal ma már be kell ismernünk mindnyájunknak, hogy az Egyesülés ténye, mely az Erdély, Bánát, Körösvidék és Maramaros együttes területén abszolút többségben levő román nemzeti kollektivitás önrendelkezési jogára alapított, ezen önrendelkezési jog nemzetközi jogi elvével való összhangzásának köszönheti hatékonyágát. Nem. Senki sem kényszerítette a Gyulafehérváron 1918. december hó 1-én tartott nemzetgyűlést, hogy a határozatot, melybe az Egyesülés tényét öltötte, bizonyos a kisebbségi jogokra vonatkozó elvek kijelentésével egészítse ki. Semmiféle taktikai vagy opportunítási szempont nem irányította őt ennél. Miként a sziklából előtör a forrás tiszta vize, eiem erővel jött a gyulafehérvári határozat a maga teljes egészében az ott képviselt román nép lelkéből, amely tele volt szeretettel a nagy román nemzet iránt, melynek részét képezi, tele a nemzeti egységre való vágyakozással, de tele az emberszeretet és testvériség magasztos érzéseivel is az összes vele együtt lakó népek irányában.

Ezen szelid és nemes léleknek hű kifejezése volt minden pontjában a gyulafehérvári határozat, mely által az erdélyi románság dicsőséges lapot irt magának nemcsak a román nemzet, hanem az egész emberiség történetébe, mert soha nem muló dicsőség jogcímét képezi az a tett, hogy leirhatatlan boldogságának pillanatában, midőn szabadon tudott dönteni sorsa fölött s ezen határozat által megtudta valósítani legfőbb nemzeti ideálját, nem feledkezett meg arról, hogy őszinte kifejezést adjon jó és bölcs kívánalmainak az ugyanazon haza határai között települt etnikai kisebbségekkel való bánás tekintetében is.

Ne tekintse hát senki a gyulafehérvári határozat szóbanforgó pontjait a nemzeti

parasztpárti program egy ballasztjának! E kormányzati program díszét alkotják ok, minélfogva őszinte és loyális, nem alakoskodó megszorító értelmezéssel, hanem ellenkezőleg minél tágabb értelemben való megvalósításukat, ugyhiszem, a nemzeti parasztpárt a becület kérdésének tartja és fogja tartani.

Semmiféle, a liberális és avarescanus ellenék magatartásában rejlő nehézség, miként nem indíthatja a nemzeti parasztpártot arra, hogy a kormányzati programjának más pontját ejtse el, nem szolgálhat indokul arra sem, hogy a gyulafehérvári határozatnak akár egy betűjét is feladja.

A Zeppelin idejében csakugyan anakronizmus lenne, azon erőnek melyek egy kormányzat léghajóját felborítással fenyegetik, ballasztok ledobásával akarja ellen-

állani.

Ma ezen léghajó sima repülését a motorikus mechanizmus tökéletesítésével kell biztosítani.

Képviselő urak! A tény, hogy az állampolgárság és kisebbségi jogok tárgyában szükséges törvényhozási munka a trónbeszédben nincs megemlítve, miként mondtam, nem jelentheti a kormány az azon szándékát, hogy a jelen ülészakban elmulassza a vonatkozó törvényjavaslatokat a parlament elé terjesztését.

Ha azonban a törvényhozái munka szóbanforgó tárgyainak aktuális volta a Parlament válaszfeliratában sem nyer kihangsúlyozást, ez egy a Parlamenti többség által ezen égető állami problémákkal szemben tanusított közömbösség jelétül lenne tekinthető, ami természetesen nem kevés helyen kínos benyomást keltene.

A Zsidó Parlamenti Klub indítványozza tehát, hogy a napirenden lévő válaszfelirati javaslatba egy, a törvényhozái tevékenység szóbanforgó anyagát nagyjelentőségének megfelelő módon tárgyaló passzus toldásak be, mert csakis ez esetben lesz abban a helyzetben, hogy megszavazza ezen javaslatot.

A szabad iskolaválasztás jogáért

Ebből a beszédből egészen nyilvánvaló, hogy Fischer Tivadar azzal az állításával, hogy az erdélyi románságot senki sem kényszerítette a gyulafehérvári határozatok elfogadására, hanem önként vállalták azokat, épen azt akarta bizonyítani, hogy a gyulafehérvári határozatok annál szentebbek és annál kötelezőbbek a nemzeti parasztpártra nézve. Nagyon szomorú jelenség, hogy épen a magyar kisebbség vezetőorgánumánál kell ezt az érthetetlen magatartást észlelnünk, amely lapnak szerintünk az volna a hivatása, hogy az összes kisebbségek békés együttműködését szolgálja.

Amit a Keleti Újság elhallgatott.

Hogy milyen rosszindulatú és tendenciózus volt a Keleti Újság tudósítása, misem bizonyítja jobban, mint az, hogy teljesen agyonhallgatta Fischer Tivadar beszédének azt a részét, amely a kisebbségi iskolák nyelvhasználatáról, illetőleg a szülők szabad iskolaválasztási jogáról szól, amely jogért tudvalevőleg épen a Magyar Párt harcol már évek óta a legerőteljesebben. Fischer Tivadar beszédében a leghatározottabban követelte, hogy

minden szülő szabadon határozhassa meg, milyen iskolába kívánja járattni gyermekeit, függetlenül az iskola tannyelvétől

és a nemzeti parasztpárti kormány ünnepélyesen vállalt kötelezettségének nyilvánította e jog respektálását. Vajjon nem volt fontosabb a beszédnek ez a passzusa, mint a gyulafehérvári határozatokról szóló merőben elméleti elfuuttatás. És vajjon az objektív kisebbségi sajtónak nem-e az lenne a kötelessége, hogy azokat a pontokat emelje ki, amelyek pozitív irányban kívánják orvosolni a kisebbségi sérelmeket? Hiszen

Fischer Tivadar beszédének a szabad iskolaválasztási jogról szóló

passzusa ugszólván közös nevezőre hozta a magyar és zsidó iskolapolitikáját,

amelyet véleményünk szerint a magyar sajtónak örömteljes elismeréssel kellett volna fogadnia, nem pedig ilyen tendenciózus ferdítésekkel.

Nagyon szeretnénk, ha ezek a kilengések megszűnnének a magyar sajtóban és érvényesülne az a tudat, hogy az ilyen elferdített és alaptalan támadások csak a közös kisebbségi front gyengítését eredményezhetik.

Olcsóbb mint a gyárban!
100 leiert már vehet jó korcsolyát
FRIED JENŐ acélárú üzletében Cluj,
Str. Matei (v. Mátyás király-u.) 2,
Nikkelezett acélkorcsolyák 300 leiert.
Köszöretülés. Nikkelezés,
Siessen, amig a készlet tart!

SZOMORY D.
A párizsi regény fr. 306 lei,
kve 394 lei
LEPAGE -nál
Kvár

Utólérhetetlen! Tartóssága örökös!
ZEPHIR
Tél
fátüzelésű, légfűtéses, folytonegő kályha
10 kiló fával **FÜT 24** órán át
egy normál szobát.
Nagyobb típusok 3-4 szobás lakást is egyetlen fűtőnek. Legtakarékosabb leghigiénikusabb fűtés. — Árlapot díjtalanul küld
Szántó Dezső és Fia
redőny- és kályhagyára Oradea.
Kályhánk sepsiszentgyörgyi kiállításon aranyéremmel lettek kitüntetve. — Kályhánkól állandó lerakat az összes vidéki városokban.
Acélmezzredőnyök! Esslingeni faredőnyök!
Helybeli főbizományos:
Vasudvar, Babos et Comp.
Str. Regina Maria 21.

Értesítés!
Megnyílt Bukarestben a főváros központjában a
hotel VENETIA
Str. Pictor Grigorescu 12 sz.
A királyi palota mögött. — Bejárat a Calea Victoriei
100 modern berendezésű szobával, központi fűtés, minden szobában hied- és melegvíz. Lift fürdő és telefon áll a vendégekrendelkezésére. Nagyon előnyös árak. Utazó a tarifából 25%o rabatot élveznek.
Tisztelettel:
„Venetia-szálloda“ vezetője
Moisescu tulajdonos

* Paleologue naplója (A cár országa a nagy háboruban: 3 kötet 888 oldal) 132 lej az Uj Kelet könyvosztályában.

A SZOMORY D. ment

Jorg
Bucuresti-B
kamara ma
előtt, Iorga
dálkodik azo
beszédben be
nek a parla
és kéri a mi
zeli azt el, h
lat a parlam
tanárok meg
az utóbbi id
ért engem
mondja Iorg
hasonló eset
habozás nélk
tóságról, am
A kormán
cu közoktat
Iorgának. C
ja Costache
terjesztése e
konzultálni a
ügyi miniszt
arra, hogy v
baton, a kr
kapcsolatosa
kezetti Iorg
tanároknak,
lamtól, köte
ságról. Törö
val, amelyet
kintünk.
Jumancs
geart, hogy
CFR. vezéri
nagylelkű, u
ugyanolyan
kasság sorsa
nyomorban
Gafencu
ter válaszol
igér.
Attérnek a
ségi képvisé
irati vita sor
helyzetével
mányának ne
liberálisok é
éző támadás
programjának
gozni.
Mirescu
vetkező szón
szesiti a kor
hogy a korr
mokratikus
sátról. A pró
hög, mint
politikai bar
tek, ezzel s
kásokat kid
gyeket és a
Pamfil
el, képviselő
nak a mego
Mirescu
programunk
lunk is balo
Mirescu
sét kritizálj
mentalitást
mert a jelen
képvisel. Ide
esetét, aki e
munkásokat
ügyében elj
szesül a ke
tució egyre
bokat hol
olyan embe
Milozi.
D. R. Io
ter: A klub
táskörébe ta
Mirescu
akiket a kl
meg, a klub
Voicu M
azt meg, h
megcsorbít
felhozni, tes
Mirescu
hogy a közé
a vallásokta

A szociálisták heves vitát provokáltak a parlamentben a munkanélküliségről és az általános gazdasági válságról

Jorga lemondással fenyegetőzött, ha meg nem hallgadják az egyetemi törvény előkészítésénél

Bucuresti-Bukarest, december 2. A kamara ma délutáni ülésén, napirend előtt, Jorga professzor szólal fel. Csodálkozik azon, hogy a kormány a trónbeszédben bejelentette a főiskolai törvénynek a parlament elé való terjesztését és kéri a miniszterelnököt, hogyan képzelte azt el, hogy egy ilyen törvényjavaslat a parlament elé hozható az egyetemi tanárok megkérdése nélkül. Miután az utóbbi időben több hasonló sérelem ért engem és a professzori kart — mondja Jorga — kijelentem, hogy ha hasonló eset megismétlődik, úgy én hibáztatás nélkül lemondok arról a mellettségről, amelyet most betöltök.

A kormány nevében Costachescu közoktatásügyi miniszter válaszol Jorgának. Csak természetes, — mondja Costachescu — hogy a törvény bevezetése előtt a kormány meg fogja konzultálni a tanári kart. A közoktatásügyi miniszter felhasználja az alkalmat arra, hogy válaszoljon Jorgának szombaton, a krajovai diákkongresszussal kapcsolatosan tett bejelentésére. Emlékezteti Jorgát arra, hogy az egyetemi tanároknak, akik fizetést kapnak az államtól, kötelességük dolgozni az ifjúságért. Törödniük kell az ifjú generációval, amelyet a mi gyermekeinknek tekintünk.

Jumancia szocialista kéri Madgearut, hogy ha a kormány Vidrighin CFR vezérigazgatóval szemben oly nagylelkű, úgy miért nem foglalkozik ugyanolyan mértékben a vasuti munkásság sorsával, amely a legnagyobb nyomorban tengődik.

Gafencu közlekedésügyi alminiszter válaszol és részletes magyarázatot igér.

Attérnek a napirendre. Dobrian többségi képviselő szólal fel a választási vita során. Foglalkozik a kormány helyzetével és kijelenti, hogy a kormány nem szabad törödni az őt a liberálisok és averescánusok részéről érő támadásokkal, hanem kötelessége programjának megvalósításán dolgozni.

Pamfil Seicaru — anarchista volt?

Mirescu szocialista képviselő a következő szónok, aki éles kritikában részesíti a kormány munkáját. Kijelenti, hogy a kormány vajmi keveset tett demokratikus programjának megvalósításáért. A protekcionizmus jobban dübög, mint valaha. A kormányzópart politikai barátai zsiros állásokba kerültek, ezzel szemben a nyomorgó munkásokat kidobják állásukból. Az övégeket és árvaikat nem segítik.

Pamfil Seicaru: Hogyan képzeli el, képviselő ur, ezeknek a problémáknak a megoldását.

Mirescu: Önnek ismernie kell a mi programunkat, hiszen ön valamikor nálunk is baloldali anarchista volt.

Mirescu ezután a bíróság működését kritizálja és azt állítja, hogy új mentalitást kell a bírói karba bevinni, mert a jelenlegi egy osztálybíróságot képviselő Idezi Govore bacau-i főügyész esetét, aki elzárással fenyegette meg a munkásokat, akik egy munkakonfliktus ügyében eljárak. A női munka nem részesül a kellő védelemben. A prostitúció egyre inkább terjed. A kártyaklubokat hol bezárják, hol kinyitják és olyan emberek ellenőrzik őket, mint Milozi.

D. R. Ioanitescu belügyi alminiszter: A klubok kérdése az ügyészség hatáskörébe tartozik.

Mirescu: Azok a rendőrszervezők, akiket a klubok ellenőrzésével bíztak meg, a kluboktól is kapnak fizetést.

Voicu Mitescu: Nem engedhetjük azt meg, hogy a rendőrség tekintélyét megcsorbítsák. Tessék konkrét eseteket felhozni, tessék precizirozni.

130 ezer munkanélküli van az országban.

lista gyermekeket kényszerítenek arra, hogy vallásórákra járjanak. A diákmunkákra milliókat költenek el évente, ugyanakkor pedig az analfabétizmus egyre terjed. Bírálja a költségvetést és kritizálja az adórendszert, amely a szegényebb sorsú néposztályokat sújtja. Amíg Olaszországban 72 százalékos

adót vetettek ki a háborús nyereségekre, addig nálunk ez az adó nem ismeretlen maradt. Madgearu és a többi miniszterek állandóan panaszkodnak a korrupt tisztviselőkre. Miért nem készítették el a tisztviselői vagyónak ellenőrzéséről szóló törvényt. Az ipari termelésben a túlzott protekcionizmus

érvényesül. A Resita példának okáért nem volna képes konkurálni a külfölddel, mert ócska gépeket gyárt, ezzel szemben olyan vámvédelmi intézkedéseket élvez, amelyek révén horribilis hasznokat vág zsebre. Az országban 130 ezer munkanélküli van, ugyanakkor azonban a kormány külföldről rendel háromszázötven mozdonyt. Az országban két lokomotívgyár is van, ezek azonban nem működnek.

Pistiner: A termelési inspektorok a gyáraktól is fizetést huznak, hogyan védjék meg tehát a munkásság érdekeit?

Ezután Mirescu folytatja beszédét. A válaszfeliratot nem fogadja el.

Bécs önálló tartomány marad

Schober kancellár és aszociálisták tárgyalásai sikerrel kecsegtetnek

Bécs, december 2. Schober kancellár, aki hetek óta tárgyalásokat folytat az alkotmányreform kérdésében, a Danneberg szociáldemokrata képviselő vezetésével működő szociáldemokrata bizottsággal a reformjavaslat legtöbb pontjára tekintetében megegyezésre jutott a bizottsággal. Csupán három lényeges pontra nézve nem sikerült eddig kompromisszumot kötni. Vitás kérdés még: A középiskolák államosítása, a szociálistáknak az a követelése, hogy a képviselőház egy harmadának kívánságára bármely törvényjavaslat tekintetében népszavazás rendelődjön el, továbbá Bécs város közjogi helyzete.

A polgári pártok, amelyek egységesen állanak Schober mögött, a tárgyalások mielőbbi befejezését kívánják. Schober maga sem akarja a döntést elhúzni és így a kompromisszumos tárgyalásokat rövidesen befejezik.

A többségi pártok csütörtökre virradó éjjel tartott tanácskozásán előtérbe került az a meggyőződés, hogy a szociálistákkal meg kell kötni a kompromisszumot

és így meg van rá a remény, hogy az alkotmányjavaslat rövidesen tető alá kerül.

Még tartott a többségi pártok éjjeli tanácskozása, amikor Schober újabb tanácskozásra ült össze a szociálistákkal. A tanácskozás során a szociálisták engedményeket tettek a népszavazásra vonatkozó kívánságuk tekintetében és a középiskolák kérdésében is, csupán a legnehezebb kérdésben, Bécs város közjogi helyzete tekintetében nem jött létre megegyezés.

A mostani alkotmány értelmében Bécs önálló tartomány és mint ilyen nagyfokú pénzügyi önállósággal is rendelkezik. A területén befolyó összes állami adók 52 százaléka őt illeti s azonkívül önálló adókat vehet ki. A kormány javaslata ettől akarja megfosztani Bécsöt. Az új alkotmány értelmében Bécsöt bírói fővárosnak nyilvánították volna, ami által elesne jövedelmeinek nagy részétől és a szociálisták elvesztenék hatalmukat a bécsi városokban. Az éjszakai tárgyalás során ebben a kérésben nem sikerült megállapodást létrehozni. Schober csütörtökön hajnalban közvetítő javaslatot tett a szociálistáknak. Eszerint Bécs az ország fővárosa lesz államközi jelleggel. Az alkotmánytervezetben felsorolják a tartomány jogait és Bécs semmi tekintetben sem kerülhet hátrányba a többi tartománnyal szemben. Schober a lehető legrövidebb idő alatt kérte a választ közvetítő javaslatára. Danneberg csütörtök kora reggel összehívta a tárgyaló szociálista képviselőket s hosszabb tanácskozás után a bizottság olyan határozatot hozott, hogy nem fogadja el Schober közvetítő javaslatát.

Ilyen előzmények után a többségi polgári pártok újabb tanácskozásra ültek össze. Először Schober ismertette a szociálistákkal folytatott tárgyalásokat, ezután hosszabb vita indult meg a szociálisták álláspontja felett.

A többségi pártok engedékenységet mutatnak, általános a hangulat, hogy Bécs tovább is önálló tartomány marad. A tanácskozásokat valószínűleg rövidesen befejezik és a jövő héten az új alkotmánytervezet a parlament elé kerül.

Az adórendszer megváltoztatását és a spekuláció törvény eltörlését követelte a bacau-i kereskedő kongresszus

A Kereskedő Tanácsok bacau-i kongresszusa elhatározta, hogy küldöttséget meneszt a régenstanáchoz a sérelmek orvoslása érdekében

Bucuresti-Bukarest, december 2. (Az Uj Kelet tudósítójától) A kereskedői tanácsok szövetsége tegnap tartotta kongresszusát Bacauban. Andronescu krajovai kereskedő elnöke alatt. A kolozsvári Sfatult Tuffli Richárd képviselte. A kongresszuson mintegy ezer delegátus jelent meg. A szónokok elkeseredett beszédekben mutattak rá az ország kereskedelmének siralmas helyzetére.

Constantin bukaresti kereskedő felszólalásában az ellen emelt szót, hogy a politika bevonult a kereskedelembe. A kereskedelem — mondotta a szónok — a csőd szélére került. A szerencsétlen adózási rendszer megfojt minden kezdeményezést. Felhívja a kereskedelem szenátusi képviselőjét, hogy fejtessen ki erőtel-

jesebb tevékenységet a kereskedői érdekek megvédésében.

A következő szónok Tuffli Richárd, aki azt mondja, hogy a kereskedelem is egyike a háború áldozatainak. Kéri az adórendszer megváltoztatását és a spekulatív törvény eltörlését.

Alexandrescu kéri, hogy engedjék élni a kereskedelmet is.

Niculescu-Ritz rámutat arra, hogy a több mint ezer delegátus jelenléte bizonyítja, hogy a romániai kereskedők nem bírnak tovább a mai lehetetlen állapotokat. Négy esztendő leforgása alatt az adófizető kereskedők száma 23 ezerrel csökkent, ami azt jelenti, hogy huszonháromezer kereskedő volt kénytelen üzletét becsukni a mostoha viszonyok következtében. 1924-től 1927-ig 500 millió lejjel emelkedett a kereskedőkre kivetett adó.

Három esztendővel ezelőtt a részvénytársaságok egymilliárd 35 millió lej évi adót fizettek, ez évben azonban márcsak 435 millió lej adót vetettek ki a részvénytársaságokra. Az adóterhek súlya a kereskedelemre nehezedik és azt a végső összeroppanással fenyegetik. A szabad foglalkozásuk évi fejadója átlagban 1555 lejt tesz ki, míg a kereskedő átlagban 4580 lejt fizet. Kéri, hogy hozzanak törvényt a kereskedők adójának leszállításáról. Til-

takozik az adókat ellen, amelyet a legnagyobb igazságtalanságnak minősít és amely nem egyéb, mint egy újabb adó. Kijelenti, hogy ha a dolgokon nem fognak változtatni, úgy a kereskedők kénytelenek lesznek lezárni üzleteiket és sztrájkba lépni.

A gyűlés vezérelve határozati javaslatot szavaztak meg, amely követeli egy kereskedői létminimum megállapítását az adókatok és az italmérséki engedély, a községi illeték megszüntetését, a spekulatív törvény eltörlését és a horribilis kamatok elleni erőteljes intézkedéseket. Végül ki mondja a kongresszus, hogy küldöttséget meneszt a régenstanáchoz és a miniszterelnökhöz.

Nagyon fontos!

HOTEL CARPATI

Bucuresti, Piaja Amzel

Renoválva, minden komforttal, központi fűtéssel felszerelve. Szobák jutányos áron kaphatók. Villamos megálló bármely irányból megközelíthető. Utazók kedvezményben részesülnek.

Hajfestés

„KOMOL“ párisi hajfestőszer 18 természetes színnyalatban létezik. Ezzel őszülő haját 15 perc alatt a legnagyobb biztonsággal az eredeti színére festheti vissza.

Kérje a „Komol“-t az Ön todrásánál. Vezérképviselő: Oradea, Str. Delavrancea 28. L., ahonnan díjtalan prospektust kaphat.

Werfel Abituriententag
Galsworthy Die dunkle Blume
Max Brod Die Frau nach welcher man sich sehnt
Wells Die Geschichte unserer Welt
Vászonkötésben 144 leír
bármelyik mű

LEPAGE -nál Kvár

Megkezdődött
a szőrmeárak mélyen leszállított árban való eladása.
Győzödjön meg olcsó árainmról!
IZRAEL JOSIF szücs
CLUJ, Calea Victoriei No. 2. szám.

december 3
repülését a mo-
létesítésével kell
ny, hogy az ál-
gi jogok tárgya-
hozási munka a
egemlitve, miként
eti a kormánynak
jelen ülészakban
örvényjavaslatok-
jesztését.
nyhozói munka
aktuális volta a
an sem nyer ki-
Parlamenti több-
mi problémákkal
zombösség jelétől
természetesen
benyomást kel-
lub indítványozza
lévő válaszfelirati
hozói tevékenység
gyjelentőségének
ó passzus toldas-
setben lesz abban
szavazza ezen ja-
ért
közös neve-
és zsidó isko-
at.
szerint a ma-
es elismeréssel
nem pedig ilyen
kel.
na ezek a kilen-
magyar sajtó-
a tudat, hogy
aptalan támadá-
ségi front gyen-
s.
gyárban!
jó korcsolyát
n üzletében Cluj,
király-u.) 2,
nyák 300 leiert.
kelezés,
szlet tart!
RY D.
ny fve 306 lei,
kve 394 lei
E -nál
Kvár
ssága örökös!
IR
ytonégó kályha
T 24 órán
obát.
as lakást is egyen-
sabb leghigiéné-
díjtalanul küld
ó és Fia
ara Oradea.
on aranyéremmel
háimkból állandó
városoktan.
geni farednyök!
ányos:
et Comp.
ria 21.
(A cár országa
kötet 888 oldal)
vosztályában.

A személyszállító gőzösök deficitje miatt kell likvidálni a kereskedelmi flottát

Utások nélkül indulnak a hajók a kikötőkből — A román teherhajók tarifája drágább, mint a külföldi gőzösöké — Uj embereket az SMR. élére!

București-Bukarest, december 2. (Az Uj Kelet tudósítójától). Régióta nem volt Románia kereskedelmi életének olyan döbbenetes erejű szenzációja, mint az a hír, amelyet pár nappal ezelőtt kürtölt világgá a romániai sajtó a román kereskedelmi flotta teljes likvidálásáról, illetőleg bérbeadásáról. Éveken keresztül a román kereskedelmi flotta, az S. M. R., milliárdos deficitet dolgozott, ma pedig a kormány olyan kiállításnak látja a helyzetet, hogy a kereskedelmi flotta bérbeadására, vagy amennyiben bérlő nem akad, annak forgalomból való kivonására határozta el magát.

Milyen következményekkel jár a flotta eladása.

A romániai kereskedelmi életre ma még beláthatatlan jelentőséggel bír ez az esemény. A kereskedelmi flották likvidálásának legelső következménye az lesz, hogy a román export a jövőben teljesen a külföldi kereskedelmi hajóvállalatok kénye-kedvének lesz kiszolgáltatva. Ezek úgy emelhetik a szállítási tarifát, ahogy érdekeik megkívánják. Ma, amikor az egész külföldre irányuló kereskedelmünk Konstancán keresztül bonyolódik le, ez a tény egyet jelent avval, hogy a külföldi tőke kezét a jövőben még nyomasztóbban és még fojtóbban fogjuk ott érezni a nyakunkon.

Eddig különben a Jasi, Buakrest, Konstanca, Dobrogea, esetleg a Durostor, Carpati, Bucegi és Oituz nevezetű gőzösök eladását határozták el. Románia kereskedelmi flottája ma ebből a nyolc gőzösből áll. Az S. M. R. milliárdos deficitéről tett jelentést és csodálatosképpen a kormány ezeknek a milliárdos deficitet eltüntetésére egy modus-vivendit talált: A flotta likvidálását.

Kérdések, amelyekre senki sem gondol.

Önként felvetődik a kérdés, hát érdemes ezért annyi vért áldozni, hogy Románia tengerhez jusson? Érdemes volt évtizedeken keresztül ezért a kereskedelmi flottáért oly sok milliárdot a konstanci kikötőbe beleölni! Helyes politika-e a Kelet felé irányuló kereskedelmek ebben a gőcpontjában pillanatnyi pénzügyi válságban az egész ország kereskedelmét ennyire kiszolgáltatni külföldi gazdasági érdekeltségeknek? De különösképpen aktuálisak ezek a kérdések most, amikor Romániának egyetlen konkurrensa a Fekete tengeri kereskedelemben Szovjetország ugyszólván teljesen izolálódott s amikor tulajdonképpen Romániának minden alkalmat meg kellett volna ragadjon annak érdekében, hogy ezt az előnyös helyzetet kihasználja és pozícióját a Fekete tengeren megerősítse. Azt még valahogy megértettük, hogy a CFR. deficitet dolgozik. De azt, hogy a világ legolcsóbb szállítási eszköze, egy tengeri flotta is milliárdos deficitet dolgozzon, az már egy kissé fantasztikus hangzik.

Hogyan tűnnek el a milliárdok?

A bukaresti Cuvantul a likvidáció terével kapcsolatban Konstancában egy ankétot rendezett, amelynek eredményét tegnap közölte. Amint elvárható volt, ennek az ankétnak szenzációs eredményei voltak. Kiderült, hogy a milliárdos deficitek nem annyira a flotta által végrehajtott szállítási ügyleteknek, mint inkább az ügyvezetésnek a következményei. A Cuvantul erre egy igen

érdekes példát hoz fel. Egy romániai hajó elindul Konstancából Liverpoolba. A hajó befogadóképessége 4000 tonna. A szállítási tarifa tonnánként 45 shilling Konstancától Liverpoolig. Négyezer tonna szállításánál tehát egy hajó bevétele 2 millió 500 ezer lej. Az üzemi költség egy ilyen utnál megállapítottan 800 ezer lej. Abban az esetben, ha a hajó teljesen üresen térne vissza a kikötőbe, — ami egyáltalán nem szokott megtörténni, — egy ilyen utnak a tiszta jövedelme 1 millió 500 ezer lej. Megállapított tény az, hogy a romániai hajó állandóan teljesen megrakodottan hagyják el a kikötőket. A tényleges helyzet tehát az, hogy a román hajók, amelyek meglehetősen kis befogadóképessé-

gük, használt állapotban lévők és kis menetsebességre vannak beállítva, meglehetősen nagy turákat csinálnak és egy oly jövedelmet mutatnak fel, amely mellett a tényleges rezsim a bevétel egyötödét teszi ki.

Meneszteni kell a szinekurákat.

A hiba nem is a hajók teljesítőképességében van — írja a Cuvantul. Az S. M. R. a román hajókkal szemben egy egészen érthetetlen politikát folytat. Ahelyett, hogy a romániai kereskedők a román hajókat vennék igénybe, rendszerint külföldi hajótársaságokkal kötnek szerződést, azon egyszerű oknál fogva, hogy a román hajók szál-

lítási tarifája sokkal nagyobb, mint a külföldieké. A román hajó román kikötőben nem konkurenciaképes.

Ennek ellenére is a kereskedelmi flották jelentős jövedelmet mutatnak fel. Erre a legjobb bizonyíték a londoni bankokban elhelyezett betétek. A deficit nem is a kereskedelmi flották, hanem a személyszállító gőzösök okozzák. A személyszállító gőzösök rendszerint nagyon kevés utással indulnak el a kikötőből és mivel áruszállítással nem foglalkoznak, természetes, hogy minden egyes ut deficitet jár. Mit akarnak tehát mégis a kereskedelmi flottától? — teszi fel a kérdést a Cuvantul. Nem a kereskedelmi flottát kell megszüntetni, hanem új embereket az S. M. R. élére! Uj és tiszta gondolkodású embereket, a visszaélések teljes lehetetlenné tételére. Az S. M. R. a szinekurák egész légióját tartja el, ezeket kell leépíteni. Ha ezek után is deficit lesz, ami nem valószínű — akkor és csak akkor vetődhetik fel a kereskedelmi flotta megszüntetésének terve.

Csehországnak 37 éven át évi három millió dollárt kell fizetnie felszabadításáért a nagyhatamoknak

1943-tól kezdve a Kisantant kapja a magyar jóvátételi összegeket

Páris, December 2. A keleti jóvátételi konferencia holnap formális ülést tart, amelyen a második hági konferencia elé terjesztendő jelentés végső szövegezését nézik át. Beavatottak szerint a bolgár és magyar jóvátételeken kívül még számos nyílt kérdést fog tartalmazni a jelentés végleges szövege is, amelyeket szintén a hági második konferenciának kell megoldania.

A lapok a következő pontokat kombinálják a bizottsági jelentés főbb alap-

elveitül:

1. Törlendők Jugoszlávia és Románia adósságai, amelyek eddig az átengedett javak miatt fennállottak.
2. Románia teljes százalékos részesedést kap az elintézésre váró magyar és bolgár jóvátételekből, míg Jugoszlávia részesedését tíz százalékról két százalékra csökkentik.
3. A hatalmak garantálják Görögország háborús adósságainak fedezetét.
4. Csehszlovákia a hatalmaknak felsza-

badításáért 37 éven át évi 3 millió dollárt fizet.

5. E fizetés megkönnyítésére Csehszlovákiának is részt kell juttatnia a keleti jóvátételekből. Ehez Románia már hozzájárulását adta.

6. A hatalmak a kisantant javára lemondanak Magyarországgal szemben támasztandó 1943 utáni követeléseiről, hogy ezek fedezhessék a Magyarország által támasztott ellenköveteléseket.

A belügyminisztérium büdzsét fogja terhelni a rendőrség fentartása

Mihali polgármester sikeres intervenciója Kolozsvár város tehermentesítése érdekében. Egy héten belül megérkezik a városi villamosművek kommercializálásának jóváhagyó végzése

Cluj-Kolozsvár, december 2. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Mihali polgármester, egy héttel ezelőtt Bukarestbe utazott, hogy az új közigazgatási törvény által kreált sérelmes intézkedések ügyében illetékes fórumok előtt interveniáljon. Az új közigazgatási törvény a városokra súlyos terheket ró és

Kolozsvár város 15 költségvetését több mint 15 millióval terheli meg.

Kolozsvár városának magánkezelésbe kellene átvennie január elsejei kezdettel az összes állami, közegészségügyi és közjóléti intézményeket, gondoskodnia kell azoknak karbantartásáról, fejlesztéséről, személyi és dologi kiadásainak finanszírozásáról. De eltekintve ettől, a városi lakosságot terheli a rendőrség fenntartása is. Ezek és az ezekhez hasonló kisebb-nagyobb jelentőségű intézkedések egész sorozata található az új közigazgatási törvényben. A súlyos megpróbáltatások elé állított romániai városok végül is egy egységes akciót indítottak annak érdekében, hogy az állam valamennyiben tehermentesítse a községeket.

A rendőrséget a belügyminisztérium fizeti?

Mihali polgármester egy heti távollét után tegnap érkezett haza bukaresti utjáról és intervenciójának eredményéről a következő nyilatkozatot adta:

— Az én feladatomban — mondotta Mihali polgármester — három kérdés tisztázására, illetőleg elintézésére szoritkozott. Egyrészt tisztáznunk kellett az állami kezelésből Kolozsvár város kezelésébe átment kórházak ügyét, másrészt interveniálnom kellett annak érdekében, hogy az állami rendőrség továbbra is az államháztartás költségét terhelje. Ugyanakkor ki akartam sürgetni a villamosművek kommercializálásáról szóló határozatunkhoz a legfelsőbb közigazgatási fórumok jóváhagyását.

— Az első két kérdés egyformán érdekelte az összes romániai városokat és így ebben az ügyben közösen jártunk el, azonban erős ellentállással találtuk magunkat szemben. Amit ez ügyben intézni tudtunk, az egy ígéret, amelyet arra vonatkozólag kaptunk, hogy

a rendőrség fenntartási költségével a belügyminisztérium költségét fogják megterhelni.

Ez egy ígéret és most már kérdés, hogy a hivatalosan benyújtott memorandumokra adandó válasz ennek az ígéretnek alapján fog-e megtörténni. Ha igen, akkor sikerült a várost egy 6 millió lejes kiadási tételtől megkímélni.

A villamosművek kommercializálásának ügyében szintén eljárám az illetékes hatóságoknál és remélem, hogy még egy héten belül beérkezik a jóváhagyó végzés s ebben az esetben rövidesen megkezdődik a villamosművek leltározása és annak átadása.

Leszerelik az uccai kutakat

Itt említjük meg, hogy tegnap két küldöttség járt a kolozsvári városházán. Az egyiket a külvárosi lakosság küldötte a polgármesterhez. Pár nappal ugyanis a

vízmevek igazgatósága elkezdte az uccai kutak leszerelését.

Ez az intézkedés tulajdonképpen takarékosági szempontokat akart érvényesíteni, azonban ugyanakkor a külvárosi lakosság legszélesebbkörű tiltakozását vonta maga után. A külvárosokban vannak egész uccák, ahol csak egyetlen uccai kút van, amely a lakosság vízzel való ellátását biztosítani tudja. Tufti polgármester-helyettes megígérte a küldöttségnek, hogy intézkedni fog, hogy a kutak továbbra is megmaradassanak.

A másik küldöttséget a Széchenyi-téri sátrakban mézárosok menesztették és

kérték, annak engedélyezését, hogy továbbra is sátrakban árulhassanak.

Rámutattak arra, hogy a higiéniai rendszabályokat ők éppen úgy betartják mint a többi mézárosok és így, amíg egy modern vásárcsarnokot nem állítanak fel, ez az intézkedés legfeljebb csak arra szolgálhat, hogy megfossszanak egy pár családot egzisztenciájuktól. A véletlenül jelenlevő Socol képviselő megígérte a mézárosok küldöttségének, hogy támogatni fogja őket akciójukban.

BUTORT

a Kolozsvári Butorkészítő Iparosok Szövetkezetétől
Cluj, Strada Iuliu Maniu (volt Szentegyház-utca) 5. szám

VEGYEN!

Állandó butorkiállítás ebédlő-, háló-, szalon-, börgarnitúrákból és konyhaberendezésekből. Kedvező és részletfizetési kedvezmény. Készpénzfizetésnél nagy árengedmény.

Park Szálloda

Timisoara-Temesvár Strada Gare (Vasut-ucca) 2. sz. - Telefon 7-50

Burger Lajos

A pályaudvar közvetlen közelében a modern követelményeknek teljesen átalakított

Park Szálloda

az összes régi, erdélyi és bánati nagykereskedők, kereskedők és utazók találkozó helye. Családi kényelemmel berendezett, kifogástalan, tiszta szobák, fürdőszobák-szobák, elsőrendű étterem, interurban telefon, fodrász műhely, Safe és stb.
Mérésékeltlen alacsony árak!
Pontos kiszolgálás!

Jack London: A Mayák kincse

a nagy írónak 15-ik most megjelent műve, ára 197 lei.

LEPAGE -nál Cluj-Kolozsvár Vidékre utánvéttel

Háromszó öngyilkossá

Vagyoni összevonnai a har

Bécs, december 2. Bécsben Ruzina Herlinger versenytáncosnője. Az énekesnő az utolsó alkalommal a színházban lépett fel. A színház elhagyta hálószerződését, de a hamar talpra állított öngyilkossági kísérletre nyúlt és megpróbálta öngyilkosságot követni. Az énekesnő félretörtött, ahol folytatott. Két nappal később a feleségét is találták. A férj az orvosokért, az énekesnő életét, öngyilkossági kísérlet, ő is elvesztette részét. A nagy Ruzina Herlinger megválni az életét.

Nem nagyobb újévre alkal

Tiltakozás a tervbevett f

Cluj-Kolozsvár tudósítójától.) Intakozó taggyűlés kereskedelmi alk arra a hirre, hogy kök testülete a kongresszuson a esonyi és újvi vásárnapi munkázóra felfüggesztett. A gyűlésen költ, jelen volt valamint a szer képviselőiben U Kandel Ignác, törvénykönyvvél a minden hiányterén egy lépést hájtják végre. A közegek nincsen tartalmával, sem pításánál, sem eg és serdületlen nek az előirt olti vonatkozó szaka kereskedő főnök bir, sőt gazdaság ma, amikor a k munkanélküliség minimumra csök mény sem rá, ho olya magasra le ma érvényben le lebonyolítani ne galom lebonyolít erőre volna szük zésükre áll az ál A munkaügyi maga részéről eloadó törvény m ígérte, hogy m készségesen támo dása után az ül

Fel

Minden elle ben tisztelettel ségünket, hog üzleteinkben a árainkból nov. ményt adunk. 100—200 leit is

Háromszor kísérelt meg öngyilkosságot egy bécsi énekesnő

Vagyoni összeomlása miatt akart meghalni a hangversenyénekesnő.

Bécs, december 2. Nagy feltűnést keltett Bécsben Ruzina Herlingernek, a kiváló hangversenyénekesnőnek öngyilkossági kísérlete. Az énekesnő az utóbbi időben gyakran foglalkozott az öngyilkosság gondolatával. Három héttel ezelőtt a cselédség eszméletlenül találta hálószobájában. Ruzina Herlinger mérget vett be, de a gondos orvosi kezelés csak hamar talpra állította. Titkolták az énekesnő öngyilkossági kísérletét, míg aztán újból mérgeget nyult és másodszor is az orvosok segítségére volt szüksége.

Az énekesnő férje ezalatt Csehszlovákiában tartózkodott, ahol fontos üzleti tárgyalásokat folytatott. Két nappal ezelőtt tért haza s ekkor a feleségét ismét eszméletlenül állapotban találták. A férj kétségbeesetten telefonált az orvosokért, akik újból megmentették az énekesnő életét. Ruzina Herlinger többszöri öngyilkossági kísérleteinek oka az, hogy férje is elvesztette a családi vagyont jelentős részét. A nagy anyagi veszteségek okozták Ruzina Herlinger elkéseredését s ezért akart meghalni az élettől.

Nem remélnék nagyobb üzleti forgalmat újvára a kereskedelmi alkalmazottak

Tiltakozás a munkaszüneti napok tervbevett felfüggesztése ellen

Cluj-Kolozsvár, dec. 2. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Impozánsan látogatott tiltakozó taggyűlést rendezett a kolozsvári kereskedelmi alkalmazottak szakszervezete arra a hirre, hogy a kereskedelmi főnökök testülete a december 1-én megtartott kongresszuson a minisztériumhoz a karácsonyi és újévi ünnepek alkalmából a vasárnapi munkaszünetet és a 7 órai órára felfüggesztését kérő feliratot intézte. A gyűlésen Holitzer Károly elnök, jelen volt a munkaügyi inspektor, valamint a szervezett ipari munkások képviselőiben Urzica János.

Kandél Ignác, a napirend előadója a törvénykönyvvel kezében igazolja, hogy a minden hiányossága dacára a haladás terén egy lépést előretéve törvényt nem hajlítják végre. A végrehajtással megbízott közegek nincsenek tisztában a törvény tartalmával, sem a vásári zóna megállapításánál, sem egyéb alkalmazottak. A női és serdületlen munkaerők nem részestülnek az előirt oltalomban. A törvény idevonatkozó szakaszaival igazolja, hogy a kereskedő főnökök kérése alappal nem bír, sőt gazdaságilag is indokolatlan, mert ma, amikor a krónikus válság miatt a munkanélküliség a tömegek fogyasztását minimumra csökkentette, nincs még remény sem rá, hogy az üzleti forgalom olyan magasra emelkedjék, hogy azt a ma érvényben levő törvényes időkeretben lebonyolítani nem lehetne. De ha a forgalom lebonyolítására fokozott munkacélra volna szükség, mindenütt rendelkezésre áll az állásnélkülek nagy tömege.

A munkaügyi inspektor képviselője a maga részéről megállapította, hogy az előadó törvénymagyarázata helyes és megértette, hogy minden jogos kívánságot készségesen támogat. A javaslat elfogadása után az ülés végetért.

Felhívás

Minden ellenkező állítással szemben tisztelettel értesítjük vevőközösségünket, hogy cipőáruból fióküzleteinkben a talpbavésett szabott árainkból nov. 15-től 15% engedélyment adunk, melynek összege 100-200 leit is meghalad páronként.

DERBY
cipőgyár.

Sűrű antiszemita incidensek közepette zajlott a krajovai diákkongresszus első napja

A tüntető diákok csaknem összeverekedtek egy mészáros csoporttal

„A nacionalizmus a római rendet, a kereszténység a szeretetet jelenti” — üzenté Jorga a konferenciának

Bucuresti-Bukarest, december 2. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap délben megnyitott a krajovai országos diákkongresszus, amely elé a múlt szomoru tapasztalatai alapján érthető feszültséggel tekintet az ország közvéleménye. A megnyitás nem a legszerencsésebb auspiciumok között történt. Még meg sem kezdődött jóformán a kongresszus és egy tüntető diákcsoport már is beverte egy krajovai zsidó ékszerész üzletének ablakait. Krajova utcái antiszemita daloktól lettek hangosak és csak a hatóságok idejében történt intervencióján mullott, hogy már az első napon nem kísérték komolyabb és súlyosabb incidensek a romániai diákság krajovai kongresszusát. Jorga táviratot intézett a kongresszushoz, amelyben a rend megőrzésére hívja fel a diákokat. Vajha ez a felhívás eredményel járna és hinni szeretnők azt is, hogy a hatóságok, amelyeknek bőven volt alkalmuk a múlt tapasztalataiból tanulni, ezuttal csakugyan mindent el fogunk követni a rend fentartása érdekében. Vaida Sándor távollétében most Maniu miniszterelnök áll a belügyminiszterium élén, aki minden biznnyal meg fogja tenni a szükséges intézkedéseket. Az első nap eseményei azonban nem sok jóval biztatnak és az sem hat megnyugtatólag, hogy a bukaresti egyetem rektorátus a hatóságokra hárítja a felelősséget a krajovai diákkongresszusról.

A kongresszus első napjának lefolyásáról egyébként a következő tudósításunk számol be:

A szombati nap folyamán kezdtek érkezni Oltenia fővárosába a kongresszus delegátusai az ország különböző egységi centrumaiból. Vasárnap reggel már több ezer delegátus volt együtt Craiovában. A hatóságok széleskörű intézkedéseket tettek a rend fentartására. Az első hadtest parancsnokán szombaton ismételt megbeszélések folytak, amelyekbe a rendőrség vezetőit is bevonták. Szombat este Craiovába utazott Virgil Potarca, földmivélségi alminiszter, aki craiovai illetőségű és aki azt az utasítást kapta a kormánytól, hogy örökölje a rend fentartását.

Vasárnap délelőtt már megtörténtek az első incidensek. A Justitiei uccán egy diákcsoport gyűlt egybe, amely antiszemita dalokat énekelt. A diákok szakadatlanul hiáltották: Le a zsidókkal! Ebben az időben haladt át az uccán a craiovai mészárosoknak egy csoportja. A mészárosok megkérdezték a diákoktól, hogy miért zsidóznak. A hangulat igen feszültté vált és már-már könnyen tragikus kimenetelűvé válhatott összetűzésre került sor, mert a mészárosok épen a vágóhídról tértek haza és valamennyien késekkel voltak felszerelve. A hatóságok közbelépése azonban megakadályozta az incidens elfajulását. A tüntető diákcsoport tovább vonult az Uniri uccába és kövekkel beverte Moisi Mendel ékszerészkereskedő üzletének kirakatablakait. A diákok be akartak hatolni az üzletbe, a katonai karhatalom azonban ebben megakadályozta őket. Délelőtt 11 órakor a diákok négyes sorokban a Sft. Ilie templomba vonultak, ahol Tedeum volt tiszteletükre. A menetben elől vonultak a kolozsvári egyetem diákjai, akik mintegy ezren vesznek részt a kongresszuson. A jasi egyetem diákságának egy csoportja előtt, amely a Sft. Arhanghel antiszemita szervezet tagjaiból regrutálódott. Corneliu Zelea Codreanu menett.

Az istentisztelet után megnyitott a kongresszus, amelyen megjelent Potarca földmivélségi alminiszter is. A kormány nevében Batulescu prefektus, a hadsereg nevében Stefanescu tábornok üdvözölték a kongresszust, majd Craiova polgármestere köszöntötte a város vendégeit. A cseh és jugoszláv diákság képviselőinek üdvözlete után, felolvasták a kongresszushoz intézett táviratokat. Jorga, a következő, nem mindennapi érdekességű táviratot intézte a kongresszushoz:

„Köszönöm a diákságnak, hogy én is eszükbe jutottam és hogy atyai tanácsaimat kéri a kongresszus munkájához. En azonban alig most tértem haza Barcelonából és így nem vállalhatom a kongresszus elnökségét. Mindenesetre figyelmeztetni kívánom szeretett fiaimat, hogy a nacionalizmus a római rendet, a kereszténység pedig a szeretetet jelenti.”

Táviratot intéztek a kongresszushoz Goga, Simion Mandrescu és mások. Cuza professzor nem üdvözölte a kongresszust. Az ünnepélyes megnyitót követően bankett volt, majd délután megkezdődtek a kongresszus tanácskozásai. A kolozsvári diákságot Pintea és Gombos képviselik a

kongresszuson. Popescu Tadoze csernovitai diák azt kéri, hogy a diákság támogassa az ortodox egyházat. Enachescu bukaresti orvostanhallgató a diákszövetség második paragrafusára hivatkozva kéri, hogy tilos-e egy diáknak politikai pártba beiratkozni, vagy sem. Annál is inkább, mert bár a paragrafus ezt mereven tiltja, a diákok mégis résztvesznek a politikai pártok munkájában. Hivatkozik az antiszemita ligára, amelynek számos diák tagja van.

A kongresszus ma folytatja tanácskozásait, amelyeknek napirendjén a numerus klauzusz is szerepel.

A déli sark — az Egyesült Államoké

Washington, december 2. Tegnap már beszámoltunk arról, hogy Byrd kapitány átrepülte a Déli sarkot, amelyre most Anglia területi igényt jelentett be. Az amerikai lapok most tiltakoznak az ellen, hogy Anglia a Déli sarkon területi igényeket támaszthasson. A déli sarkvidék első felfedezője Wilkins amerikai kutató volt s utána csak nyolc évvel került az első

angol a sarkvidékre. Az Egyesült Államok a Byrd által feszkutatott eddigi teljes ismeretlen vidéket maradék nélkül birtokába óhajtja venni. A „Chicago Tribune” utal arra, hogy az Egyesült Államoknak szükségük van a déli sarkra, mert ezen át vezet a legrövidebb repülőút Dél-amerikából Ausztráliába és Afrikába.

Felrobbantották a legnagyobb litván agrár-lap szerkesztőségét

Jobboldali radikálisok követték el a merényletet

Berlin, december 2. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Kővoóban, a főutcán lévő legnagyobb litván mezőgazdasági lap szerkesztősége ellen bombamerényletet követték el.

Az utcai fronton ismeretlen tettesek bombát helyeztek az épület elé és azt gyújtószinorral felrobbantották.

Az épület több fala összeomlott s a helyiségek belső berendezéseiben nagy kárt okoztak. Az explózióknak olyan óriási ereje volt, hogy a szomszédos és szemben lévő épületek abla-

kai mind bezuzódtak. Az épületben van a Vasfarkas-sportegyesület is. Ennek helyiségeiben is nagy pusztítást végzett a robbanás. A rendőrség azonnal megindította nyomozást, de a tetteseknek semmi nyoma. Az a feltétele alakult ki, hogy

a merénylők a jobboldali radikális körökben keresendők, akik azon politikuskok ellen szánták a bombát, akik a politikával egyébként nem foglalkozó mezőgazdasági lap szerkesztőségében időnkint összejöttek.

Csak a bőr- és csonttuberkulózist lehet a Gerson-féle módszerrel gyógyítani

A tüdővész a konyhasó elvonása után is fennmarad — Kolozsváron felállítják az első romániai Gerson-féle szanatóriumot

Cluj-Kolozsvár, december 2. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Nemcsak az orvosi, hanem a laikus közvéleményt is mind élnékebben foglalkoztatja dr. Gerson németországi orvosnak az a felfedezése, hogy a tuberkulotikus megbetegedéseket a konyhasó elvonásával gyógyítani lehet. A különböző világlapok már számtalan cikkben ismertették a Gerson-gyógymód eredményeit és egyes organumok azt a merész megállapítást tették, hogy

a konyhasónak a szervezettől való távollattarása a tüdőtuberkulózist is, mint a tuberkulotikus megbetegedések között a legelterjedtebbet tökéletesen gyógyítja.

Állítólag háromszáz tüdővésztes betegnél alkalmazták teljes sikerrel a Gerson-metodust.

Ma alkalmunk volt erről a nagyfontosságú kérdéstről két neves kolozsvári orvossal beszélgetnünk, akik mindketten élénk figyelemmel kísérték a Gerson-metodusról megjelent szakirodalmat és ezek egyöntetűen jelentették ki, hogy

szó sincs arról, hogy a Gerson-féle metodus a tüdőtuberkulózist gyógyítani volna képes. Igaz ellenben az, hogy a konyhasó elvonása jótékonyan hat a bőr- és csonttuberkulotikus megbetegedésekre

és ezeket a bajokat igen sok esetben teljesen meg is szünteti.

Kolozsváron is alkalmazták már a Gerson-féle gyógymódot két bőr-tuberkulózisban megbetegedett egyénnél és mindketten meggyógyultak.

Értesülésünk szerint tárgyalások folynak annak érdekében, hogy Erdély számára

Kolozsváron felállítsák az első Gerson-féle szanatóriumot,

ahol a konyhasó elvonásával és a sajátos Gerson-féle diéta alkalmazásával kíséreljék meg visszaadni a tuberkulózis által megbetegedett emberek egészségét.

V. Katajev:
A sikkasztók
az Athenaeum Könyvtár 12 kötetes sorozatából — ára füzve 54 lei, vízsonban 84 lei, de ha a teljes sorozatot megrendeli, füzve csak 44 lei,
diszvásonban 64 lei
LEPAGE -től Cluj-Kolozsvár kérjen prospektust

Közgazdaság

Hitelezők kijátszása ellen köldöttsé- gileg tiltakozik az Ugár és Hitelezői Védegyelet

Kolozsvár, december 2. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Számtalan esetben agy el a hitelezők részéről az a pa- nek, hogy a rosszhiszemű adósok kötele- ségeiket alólgy menekülnek meg, hogy a hitelezőket adótorozásai, vagy kisebb adósságuk fejében elárvereztetni lássák, hogy aztán a rakartárokonaik, megfizették utánj potom áron vá- rják vissza. Legutóbb Básztercén, Szajváron, Radnán és Marosvásárhelyen is elő, hogy az adós keraskodók így ki magukat hitelezőkkel szemben kötelezettségeik alól. Marosvásár-

helyen egy üveg és porcellánkereskedő cég árvereztetése el üzletét, amelyet egy rokona vett meg. A cég két főhitelezőjé- nek azonban a többi hitelezők képvisel- tében is, sikerült a bíróságnál az eladott áruaktárcra szoros zárt alkalmaznia.

Ezeknek a folyton saporodó eseteknek a megakadályozása érdekében az Ugár a Hitelezői Védegyelettel karöltve közlebr- ről köldöttséget megadott az illetékes szak- minisztériumokhoz, ahol a hitelezők érde- keinek megvédése érdekében megfelelő intézkedés elvbéleptetését fogják kérni.

1929 óta általában rosszabbodott Európa gazdasági konjunktúrája

Berlin, dec. 2. A gazdasági konjunktúrát a legutóbbi heti jelentésében fog- yint Európá oszi gazdasági viszonyai- val közt ezeket állapítja meg: Európa konjunktúrája a nyár óta általában rosszab- b. A Németországtól keletre és délke- lre fekvő szomszédos államok egyenlően a gazdasági konjunktúra visszafejlődését mu- tatók. Nemcsak Magyarországon és Len- gyelországon, hanem Csehszlovákiában is meggyűnt az üzleti tevékenység. A Bil- lumban a helyzet még mindig nem jót, csak Jugoszláviában mutatkozik a némis következtében valamelyes föllén- zés. Olaszországban magint tovább romlott gazdasági konjunktúra. Spanyolországban

és Portugáliában a stagnáció tovább tart. Európa nyugati államaiban a konjunktúra maximuma egyenletesen tovább tart, ami fő- leg Franciaországra, Svájcra és Hollandiára vonatkozik. Belgiumban ugylátszik a kon- junktúra már elérte tetőpontját. Angliában általában a gazdasági depresszió tünetei mu- tatkoznak. Aa kevés európai államok közé, amelyekben a konjunktúra most van föllén- dülésben, elsősorban Dánia és Norvégia ál- lanak. Svédországban a gazdasági konjunkt- úra már teljesen kialakult. Az Oroszorszá- gal szomszédos kis államokban is kezdő a gazdasági helyzet. Ezzel szemben Finnország gazdasági helyzete tartottan nyugodt.

Visszavonta kényszerregezési ké- szítési és beszerzési cég. Ósodi amerikai vaskereskedő cég, amely régeb- bi kényszerregezési kért, hitelezőivel egyeztet léteztett és kényszerregezési kért visszavonta. A vállalat 70 száza- rú kvóta megfizetésére vállalt kötele- séget.

Harminc millió lei alaptőkéje lesz gyógyszereszek fuzionált beszer- si vállalatnak. Az elmúlt néten tar- ta az erdélyi gyógyszereszek „Demed” és ismert beszerzési szindikátusa köz- lését, amelyen a bászági gyógyszeré- s Temevár székhellyel „Ura” elnava- s alatt részvénytársasági alapon működő beszerzési vállalatával való fuziót ki- hirdették. A fuzió következtében a két vállalat részvénytársasággá olvad össze, melynek alaptőkéjét huszmillió leire bőveplélik.

Amerika fokozni akarja európai ábonaki vitelét. Newyorki jeletés sze- rint a Shipping Board abban a remény- ben, hogy rövidesen nagyarányu buza- zt és gyapotbehajózásokra kerül a sor Európá felé, elhatározta, hogy a háboru kényszerével nasználatból kivont hat nagy árszállító hajót renováltatja és üzembe helyezi. A newyorki kikötőhivatal és a nemzetközi kereskedelmi bizottság ugyan- ak foglalkozott az amerikai export prob- lémájával, amit különösen a newyorki ártarak és magtárak túlzufoltsága tesz problémává. A hatóságok elhatározták, hogy minden könnyítést megadnak az export-

és gégeknek a gabona behajózásának meg- gyorsítása érdekében.

Javult a közép-európai nyersvaster- melés. Az általmi statisztikai hivatal ki- mutata szerint Csehszlovákia koró- és acélművei októberben 140 941 tonna nyersvasat és 182 494 tonna nyers acél- termeltek. Ez a termelés szeptemberhez viszonyítva a nyersvastermelésben kisebb javulást a nyersacétermelésben pedig to- vábbi visszafejlődést jelent. A nyersvas- termelés javulása valamennyi közép-európai konómi közös tünete.

Mikor a vezérigazgató ellenzékes- kedik a részvénytársaság közgyűlésén. A prágai Szállítási és Elem Bizottsó rész- vénytársaság tegnap tartotta évi közgyűlést, amely elé az 1928. évről 25,662 koronas veszteségről mérleget terjesztettek elő. A vita folyamán dr. Littmann vezérigazgató képi- selte az ellenzéket. Egy részvényosport ne- vében az igazgatósághoz azt a kérdést intzte, vajjon a kintutott veszteség nem kisebb-e a valódi veszteségnél. Dr. Littmann vezérigaz- gató kijelentette, hogy a mérleget nem ő ál- litotta össze és azért nem is vállalt felelősé- get. Az ellenőrző bizottság egyik tagja a kér- désre azt válaszolta, hogy a mérleget a köny- velés adatai szerint állították össze. A köz- gyűlés többsége jóváhagyta a beterjesztett mérleget.

Hirdessen az Uj Keletben

ORIGINAL-COLONIAL-RUM

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy átvettük a bukaresi dr. A. Urbeanu-féle kémiai gyár technikai és kereskedelmi vezetését és abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy a t. közönséget

ORIGINALIS-COLONIAL-RUM

mal tudjuk ellátni, amit ez a gyár különleges koncesszió alapján valódi jávai cukornád-méias-éből termel.

Bürger Albert rt. Targu-Mures Marosvásárhely

Megjegyzés. Tekintettel arra, hogy ezen Originalis-Colonialis-Rum gyártására ezidőszentig egyárunknak egyedül van koncessziója, kérjük a t. közönséget, hogy magát hangzatos nevű üzemzetektől megtevesztetni ne hagyja, hanem kérje mindenütt az eredeti erjesztés után nyert ORIGINAL-COLONIAL-RUM-ot, mely árban és minőségben minden versenyen felül áll. Hamon kívül gyártunk: aetherikus olajokat, gyümölcszörpöket, méregmentes festéket. Gyógyszerkémiai osztály üzembehelyezése folyamatban van. Prospektussal és árjegyzékkel készséggel szolgálunk.

SPORT

A zuhogó eső miatt szürke tel- jesítményt hozott a vasárnap sportkrónikája

A vasárnap sportkrónikája az előreha- ladt szezon miatt szürke eredményeket hozott az ország minden városában, amit csak fokozott a bajnoki küzdelmekről fá- radt csapatok gyenge teljesítménye. Ko- lozsváron a Haggibbor—R. M. S. bajnoki mérkőzés képezte a vasárnapisportprogra- mot, amely elődöntőtlenül végződött. A Haggibbor utolsó ezidai mérkőzésén erős bátorsággal küzdött és így nem tudta megismételni az első mérkőzésen véghez- vit bravurját, miáltal a bajnoki tabella negyedik helyét kell elfoglalja. A mérkő- zésen az egész nap tartó esőzés következté- ben a játékosok valószínűleg baleragadtak a sárba és ezért egyik csapat sem tudott jobb eredményt elérni.

Budapestben is tegnap fejződtek be a bajnoki küzdelmek, szintén zuhogó eső- ben, ami erősen depimálta a csapatokat. A magyar profi-csapatok vasárnapis küz- delmei során hatalmas meglepetést keltett a Ferencváros verő Bistya és a Nemzeti nagy arányu veresége. Részletes eredmé- nyek a következők:

Kolozsvár. Haggibbor—R. M. S. 1:1 (0:1). A mérkőzés a sáros talajnak meg- felelően csapkodásból, előrevágódott lab- dákóll, rossz pásszokból és még rosszabb lövésekből állott. Az első gólt a 20. perc- ben a védelem hibája folytán Veress II. rúgta s a Haggibbor a második halftime 25. percébe egyenlített Hirsch szép fejes góljával.

A Haggibborból jők voltak, Löbl, Ham- let, Hossa, Frenkel, Boldog, Krausz és Niflati, míg a RMS-ből Sító, Vertan és Szűcs.

Sávan Virgil bírtaak sen konvenciált a svr, így sok hibát ejtett. Töves itéle- tehez hozzájárult valami Goldstein nevű hátbíró is, akihez sem bírói sípót, sem tárcsaszórt nem szabd adni a kezébe. Jellemző, hogy RMS alkalmazott létére hátbíróskodást vállalt.

Az utolsó bajnoki meccs után a teljes özi forduló végeredménye:

1 Unifers.	6 5	—	1 16:4 10
2 KMSC	6 4	1 1 9:5 9	
3 Románia	6 3	1 3 13:12 7	
4 Haggibbor	6 2	2 2 9:7 6	
5 RMS	6 2	2 2 10:14 6	
6 CFR	6 1	1 4 9:14 3	
7 KAC	6	— 1 5 2:11 1	

Egyéb belföldi eredmények.

Arad. Gloria CFR—AMTE 3:0 (3:0). Barcságos. Bró: Palfy. Góllövő: Bati (3). Temesvár. Buzat—Rapid 6:0 (3:0). Bujnoki. Góllövők: Dobai (4), Euzs és Tabó II.

Politechnika—TMTE 2:1 (1:0). Buj- noki. Góllövők: Blaj (2) és Lőcsz, Kínizsi—UDR 0:0 Bujnoki. Bíró: Mar- oinkiewitz. Nagy meglepetés!

Kadua—ZSE 2:0 (1:0). Bujnoki. Bró: Dumitriu. Góllövők: Markovits és Hərman.

Nagyszeben. HTV—SMTE 5:2 (2:2). Bujnoki. Bró: Tóth.

Külföldi eredmények.

Ferencváros—Nemzeti 7:2 (3:1). Góllövők Takács II. (5), Toldi, Tanczos, Rémay II. és Győri.

Ujpest—Bistya 6:1 (4:1). Hungária—Boskay 5:2 (3:0).

III. ker.—33-as 2:1 (1:0). Pécs. Pécs-Baranya—Somogy 2:2 (0:1). Kispeszt—Attila 2:1 (1:1).

Nagykanizsa. Sabaria—Zala-Kanizsa 1:0 (0:0).

Bécs. Admira—Wacker 6:0 (2:0), Rapid—Hertha 7:4 (3:3), FAC—WAC 1:0 (0:0), Nicholson—Sportclub 1:0 (0:0), Ausztria—Hakoah 6:0 (1:0) barátságos, BAC—Viktoria 8:1, Slovan—Simmering 2:0, Li- bertas—Frenu 6:2, Donau—Gersthof 5:1, Ucania—Neubau 3:2.

Ausztria—Csehország válogatott uszó- nak mérkőzését 48:41 arányban Ausztria nyerte. Ennek keretében a válogatottak vízipóló mérkőzése 5:4 (3:2) arányban sziatén Ausztria javára végződött.

Milanó. Olaszország válogatott futball- csapat 6:1 (2:1) arányban győzött Por- tugália válogatottja ellen.

Róma. A Sportclub Róma a bécsi Viennát 3:2 (2:1) arányban legyőzte.

Apróhirdetések

NÖSÜLÉS céljából feltétlenül intelligens és jó zsidó családból való urileány ismeret- ségét keresem. Hozo- mauy mellékes. Csakis iskolát végzett, intelli- gens, esetleg diplomás zsidó urileányok jelent- kezzenek, még pedig személyesen megtrando levelekkel, melyeket „Szellemi foglalkozás” jelige alatt a lap ki- adónvataláha küldje- nek. 2639

INTELLIGENTES jüdisches Mädchen spricht und schreibt perfect deutsch, tüchtig in Haushalt- u. Näh, sucht Stelle als Erzieh- herin zu Kinder von 3-bis 10 Jahre. GH. Empf. an die Adminis- tration dieses Blattes gebeten. 2652

FÖTÉREN irodahelyi- ség orvosi rendelőknek, ügyvédi irodának alkal- mas két, esetleg 3 szo- bás, azonnalra kiadó. Érdeklődők forduljan- nak Dr. Ligetihez, Piata Unirii 20.

ÜZEMBEN levő 12 ká- das ECEFGYARAMAT máo elfoglaltság miatt azonnal eladnam. — Jakab Ferenc Cehul- Silvaniei jud. Salaj.

Egy salgótarjáni foly- tonegő kalyha igen ju- tányos árban eladó. — Hegedüs uri fodrász üzletében.

BETARSULNÉK jól jövedelmező vállalatba 500-600 ezer lejjele, ahol pénzem biztositva lenne ajánlatokat „Kolozs- vári” jeligére a kiadóba kérek.

Izletes kóser házikoszt házhoz szállitva is kapható Hegedüs S.-u. 18. Ugyanott kétszo- lid leány teljes ellátást kaphat.

MISS
legnagyobb,
legelőcsőbb
kalapszalón
megnyitlt Cluj, Cal. Victoriei (v. Kos- suth Lajos-utca) 7.

**Szönyeg-
szöveshez**
legjobb, legszobb
perzsafonalak,
felvetőfonalak,
szönyegminták
legjobban beszere-
zhetők:
„SULTANA”
szönyegszövezőzem
fonatosztályánál,
Targu-Mures,
Piata kelete Ferdi-
nand 7. (Fotér) Sze-
küdes utánvettei.

Csupa jó könyv feláron

(Az egyik legkomolyabb ma-
gyar könyvkiadó, a Népszava
könyvkiadó könyvei)

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában

1 A. Leonid A pince mélyén	136	helyett	68
2 Balzac A lidere ktv.	35		17
3 Csehov A fekete barát	110		55
4 Csehov A koldus	110		55
5 Csehov A vizsgálobíró	136		68
6 Farkas Kisértetek	86		43
7 Freossen Az „Anna Holl- mann” elsőlyadése	68		34
8 Gogoly Tanyai estök	144		72
9 Hansun Özi csillagok	68		34
10 Hago A tenger mun- kásai 2 kötet	170		85
11 Keleti Csókoltatom az anyosomat	22		11
12 Multatuli Max Aavelar	144		72
13 Ruoin Egy szegény diák feljegyzesei	7		3,50
14 Welis A felszabadult világ	82		41
15 Welis Ugh-Szumi	82		41
16 Zola Az álom	78		39
17 Zola A pénz	102		51
18 Zola Róma	256		128
19 Zola Páris	222		111
20 Zola Jó polgári koszt	102		51
21 Zola Claude vallomá- sai	96		48
22 Szalay Az éltető halál	42		21

Olcsó ifjusági könyvek 1

23 Ego Dacos Miska	48		24
24 „ A régi ház gyer- mekai	52		26
25 Mesekincs a világ népei- nek meséiből, kötve	76		38

100 lejen aluli rendelésnél osakle
ötöztes fizetés mellott

Vágja ki és küldje be:

Az Uj Kelet könyvosztályá k
CLUJ
Alulírott megrendelem a „Csupa
jó könyvek” következő számait:

A könyveket kérem utánvétellel küldeni
A könyvek árát egyidejűleg küldöm

aláírdás

zsido irasat
vegte Leben des Jasik
223
Die Mahre ktv. 223
male ktve 270
tskuchen 223
270
i 270
Kunst (illuszt.) 39
(vászonkötésben) 243
obuch kötve 107
eschichten kötve 19
Alten markt 20
33
her Humor 90 L. 158
olen 90
ostropoler 90
r Gotteskampfer 90
a legelterjedtebb zsidó
y 150
ienbad 60 L. 135
achen Mendel 33 67
apenu 90 158 hely
dem nahem Oster
20 lei 225 helyett)
der mitchhlandlers 9
Anekdoten 30
ane Juden 68
er und Sohn 82
et könyvosztályában

regények,
élések
zat I.)
lej h.)... 136 Lei
ann et Co. 190
..... 136
antológiája
..... 408
k 40
zsidó..... 102
..... 80
(díszkiad.) 60
ar gyűjte-
vész Bela,
rények az
Sárándy,
ajdu Mik-
nyvesekéit) 240
a nagy-
..... 40
n 140
dők nélkül 136
és embe-
h.)..... 237
érés 7
eke 102
bók 66
T könyvosztályában.

0.000
ar, német,
cia és angol
válogathatnak
NTE
vtár olvasói.
“előfizető
önkönyvtári anya-
és a havi 60 lejje-
ett csupán 40 lej-
napra, amiért
om leghiresebb ír-
vagy erdélyi könyv-
ációit, a klasszikus
remekeit. A könyv-
élhetők. Nagy-Ro-
re naponta postá-
nkönyveket 50 sz-
ostai tarifa mell-
s ingyen
sönkönyvtá-
ókai-utca) 5. szán-

Színház—Művészet

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSOR

Kedden, december 3-án este fél 9-kor:
Libavásár. (Operette-ujdonság negyedszer. Napi bérlet 19. szám. A. Sorozatszám 129.)

Szerdán, december 4-én este fél 9-kor:
Libavásár. (Operette-ujdonság ötöd-ször. Napi bérlet 19. szám. B. Sorozatszám 130.)

Csütörtökön 3, 5, 7 és 9 órákor: A Hazafi. (Film-előadás. Emil Jannings.)

Pénteken fél 3-kor: Mikulás bácsi tréfái. (Gyermekelőadás. Mikulás bácsi a szin-padról inti jóra a gyermekeket. A jó gyermekek között ajándékokat oszt ki Mikulás bácsi. Bébi, a kis csoda ponyy-ló mutatványával. A szülőköt kéri a Mikulás bácsi, hogy jegyváltáskor egy papírszeletre írják gyermekeik hibáit s adják át a pénztárnál. Nagyon olcsó mozi-helyárakkal. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lei. Sorozatszám 128.)

Szombaton 2-kor, 4-kor, 6-kor, 8-kor, 10-kor: A Hazafi. (Film-előadás. Emil Jannings.)

Vasárnap d. u. fél 3-kor: Mágna Miska. (Nagyon olcsó mozi-helyárakkal. Kondor Ipolyával, Betegh Bébi-vel, Ihász Aladárral. Tompa Bélával. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozat-szám: 131.)

Vasárnap 5-kor, 7-kor és 9-kor utójára: A Hazafi. (Film-előadás. Emil Jannings.)

Hétfőn, dec. 9-én este félkilenckor: Fekete-szem éjszakája. (Operette-ujdonság elő-ször. A „Mit susog a fehér akác?“ és „Hazudik a muzikaszó“ szerzőinek leghatásosabb operettje. Kondor Ipolyával, Betegh Bébi-vel, Solthy Györggyel, Tompa Bélával, Ihász Aladárral. Premi-erére bérlet 18. szám. Sorozatsz. 132.)

Kedden, dec. 10-én este félkilenckor: Fekete-szem éjszakája. (Másodszer. Napi bér-let 19. szám. C. Sorozatszám: 133.)

Szerdán, december 11-én este félkilenckor: Feketeszem éjszakája. (harmadszor. Napi bérlet 20. szám. A. Sorozat-szám: 134.)

Csütörtökön, december 12-én este 9-kor: Feketeszem éjszakája. (Negyedszer. Napi bérlet 20. szám. B. Sorozatszám 135.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORA:

Kedden 3-kor és félhatkor: I. Az élet hullámain. (Történet egy leányról, egy legényről és egy szerelmes bohócáról tíz fejezetben. Főszereplő: Erna Morena. II. Az utolsó mérkőzés. (Weltmeister. Egy erős ember küzdelme a boldogsá-gért tíz fejezetben.)

Szerdán 3-kor és fél 6-kor: I. Az élet hullámain. (Történet egy leányról, egy le-gényről és egy szerelmes bohócáról tíz fejezetben. Főszereplő: Erna Morena. II. Az utolsó mérkőzés. (Weltmeister. Egy erős ember küzdelme a boldog-sá-gért tíz fejezetben.)

Csütörtökön 3-kor, 5-kor, 7-kor és 9-kor: A Hazafi (Oroszország). Világszenzáció. Emil Jannings leghatalmasabb alakítá-sa. Minden idők legmonumentálisabb film-óriása. Lubitsch Ernő rendezése.)

Pénteken 5-kor, 7-kor és 9-kor: A Hazafi. (Oroszország). Világszenzáció. Emil Jan-nings leghatalmasabb alakítása. Minden idők legmonumentálisabb film-óriása. Lubitsch Ernő rendezése.)

Szombaton 2-kor nagyon olcsó helyárakkal, 4-kor nagyon olcsó helyárakkal, 6-kor, 8-kor és 10-kor: A Hazafi. (Orosz-or-szág) Világszenzáció. Emil Jan-nings leghatalmasabb alakítása. Minden idők legmonumentálisabb film-óriása. Lu-bitsch Ernő rendezése.)

Vasárnap d. e. 11-kor matiné 15 és 10 lejes helyárakkal: Pat és Patschon nagy-szerű 7 felvonásos bohózat. Erő és szépség utja.

Vasárnap utójára 5-kor, 7-kor és 9-kor: A Hazafi. Emil Jannings leghatalmasabb alakítása. Minden idők legmonumentá-

lisabb film-óriása. Lubitsch Ernő ren-dezése.

CORSO-FILMSZÍNHÁZ MŰSORA

Kedd 5, 7 és 9 órákor nagy premier: Az aranytánc. Hatalmas világprodukción. Rendezése, kiállítása felülmúlhatatlan. Főszereplő: Dolores del Rio. Előjáték: Ufa világhíradó, a legújabb eseményekkel

Szerda: 5, 7 és 9 órákor: Az aranytánc. Do-lores del Rio.

Csütörtök 5, 7 és 9 órákor: Az aranytánc. Dolores del Rio.

Péntek 3, 5, 7 és 9 órákor: Az aranytánc. Dolores del Rio.

Szombat 5, 7 és 9 órákor: Az aranytánc. Dolores del Rio.

SELECT-MOZGO:

Kedd: Hallo Hollywood, főszerepben Douglas Fairbanks, Charlie Chaplin, Marion Davies.

Szerda: Hallo Hollywood, főszerepben Douglas Fairbanks, Charlie Chaplin, Marion Davies.

URANIA-MOZGO:

Kedd: Cirkuszszüzhercegnő, főszerepben Harry Liedtke, Verebes Ernő. A film ének-betétjeit Süveges Aranka és Szabó Gyula operaművészek éneklék nagy sikerrel.

A Magyar Színház közleményei

Feketeszem éjszakája. Új operette! Szerzője: Erdélyi Mihály, aki a „Hazudik a muzikaszó“-val és a „Mit susog a fehér akác“-cal belopta már magát a közönség szí-vébe. A „Fekete szem éjszakája“ jobb, hatá-sosabb, hangulatosabb, magyaresabb, vidámabb minden eddigi operettjénél. A „Feketeszem éjszakája“ próbái szorgalmasan folynak a szin-padon, az Ihász Aladár rendezése és Stepha-nidesz József dirigálása mellett. A „Fekete-szem éjszakája“ főszereplői: Kondor Ipolya, Betegh Bébi, Köszeghy Margit, Danos Ica, Solthy György, Tompa Béla, Ihász Aladár, Selmezy Mihály. A „Feketeszem éjszakája“-nak premierje hétfő este négy óráig és a pénztár már az új operette négy első előadá-sára árulja a jegyeket.

Szülők figyelmébe: Mikulás bácsi tréfái. A legszebb, legkedvesebb Mikulás-napi ajándék s a mellett a legolcsóbb is ha egy jegyet veszünk a magyar színház Mikú-lás napi előadás-ára. Ez az előadás pénteken d. u. fél 3 órákor lesz. A „Mikulás bácsi tréfái“ fogják előadni színészeink. Csupa vi-dámság, csupa móka, ének-tánc lesz ez az előadás. Felszelesen fognak mulatni a gyere-kek. Amellett a jó viseletű gyerekeknek ott, a nézőtérén ajándékok is fog kiosztani Mikú-lás bácsi. Érdekes lesz a kis ponyy-lónak be- vonulása a szinpadra. A szülőköt arra kéri a színház igazgató-sága, hogy jegyváltáskor egy szelet papíron adják át a pénztárba gyerme-keik hibáit, hogy Mikulás bácsi a szinpadról figyelmeztesse őket javulásra. Nagyon olcsó mozi-helyárakkal: 50, 40, 30, 20 és 10 lei.

A HAZAFI

Emil Jannings! Premiére bérlet! Lubitsch Ernő rendezése!

Vörösbetűs napnapja lesz, csütörtökön mindenkinek a ki a filmet szereti. Be fogják mutatni azt a filmóriást, amit Amerika és Európa közvéleménye ritka egyhangúsággal a világ le-tökéle-tesebb filmjébe írt: A Hazafit.

Millió és millió ember kitérő lelkesé-dése és elragadtatása bizonyítja hogy a Hazafinál szebb érdekesebb, hatalmasabb filmet még sohasem vetítettek.

A Hazafi főszereplője Jannings. Ren-dezője Lubitsch.

A Hazafi kolozsvári naptára ez:

Csütörtökön 3, 5, 7 és este 9 órákor vetítik.

Pénteken 5, 7 és este 9 órákor vetítik.

Szombaton 2 (olcsó helyárak) 4 (olcsó helyárak) 6, 8 és 10 órákor vetítik.

Vasárnap utójára 5, 7 és 9 órákor vetítik.

A Hazafit a magyar színházban láthat-

juk kizárólag.

Hogy a pénztár előtti tolongás elkerül-hető legyen a délelőtti órákban is meg-lehet váltani a Hazafi (Oroszország) je-gyeit.

Ma és holnap utójára Az élet hullámain (Erna Morena) és Utolsó mérkőzés. Őriási sikere volt tegnap a magyar színház új moziműsorának. Kábultan és kipirosodva az izgalomtól kíséri figyelem-mel a közönség az Élet hullámain című hatalmas 10 felvonásos filmjátékot, a melyben Eéna Morena művészete egész nagyságában tündököl, valamint az Utolsó mérkőzés című ugyancsak 10 felvonásos drámát. Ez a hatalmas műsor már csak ma 3 és félhatkor és holnap 3 és félhat-kor látható. Helyárak: 30, 20 és 10 lei.

Minden hölgy ajándékot kap

Mikulásra és karácsonyra az IDEAL kalapüzletben Cluj, Reg. Ferdinand 8.

A legújabb wieni és párisi bársony, velour és filc ujdonságok a legolcsóbb árban. Férfi és női kalapok tisztítása, formálása a leg-szebb kivitelben.

Rádió műsor

Idő: Középeurópai

Kedd, december 3.

Budapest. 9.15. Honvédegyalge-zred hang-versenye. Fuchs, Beethoven, Thomas, Verdi Kálmán műveiből. 9.30 Hírek. 12.05. Hang-versenye. Beethoven, Schumann, Chopin, Mo-zart. Chopin, Gounod, Verdi. Chopin művei, 12.15 Hírek. 13. Pontos időjelzés, időjárás-jelentés. 14.30 Hírek. 16. Mesedélután. 16.45 Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 17.10 Zongorahangverseny, 20 Paul Gerald: Robert és Marianne c. műve. Utána Magyar-i Imre és cigányzenekara. 22.50 Pontos idő-jelzés, időjárásjelentés, hírek, majd a hang-verseny folytatása.

Bukarest. 16 Jazz, 20 Szimfonikus hang-verseny, Wagner: Mesterdalnokok, Schumann: H moll szimfonia, Mendelssohn—Bartholdy: Szentiványi álom, Michelli: Harmadik kis szvit, 21.50 Hírek.

Bécs, Graz: 20.05 Dworak: Ruzsalka c. operája.

Breslau: 19.05 Gramofon, 20.15 Hang-verseny, 21.30 Keringők.

Frankfurt: 22.30 Közv. Stuttgartból.

Hamburg: 22.35 Külföldi állomások közv. Mendelssohn, Sibelius, Alfvén, Svend-son, Brahms, Grieg műveiből.

Königswusterhausen: 21. Az Iliescu cigányzenekar román és magyar népdalokat játszik.

Stuttgart 22.30 Dalest.

Belgrád. 20 Operettelőadás, 21.30 Tam-bura zenekar

Zágráb. 20 Hangverseny. 22.10 Kül-földi állomások.

Prága. 20 Kabaré. 21.30 Dalest. Zem-linsky, Debussy, Chabrier, Szymanowsky, Vycpalek dalek. 22.15 Gramofon.

Pozsony, Kassa, Ostrava. A prágai, valamint egymás műsorát közvetítik.

Brünn. 19.05 Balalajkazene, 20.15 Schu-bert, G dur és H moll szimfonia.

London. 21.15 Berlíni filmharmonikusok hangversenye.

Varsó. 17.45 Népszerű hangverseny.

Kattovicz. 17.45 A varsói műsor. 19.50 A posnai Operaház műsora.

Milano, Torino. 20.30 Hangverseny.

Róma. 21.02 Puccini: Manon Lessaut c. operája.

Toulouse. 21.12 Részletek Gounod Fa-szujából. 22. Operarészletek.

Osló. 22.30 Skandináv zene. 22.35 He-gedűjáték.

Szerda december 4.

Budapest. 9.15: Rádió házikavarttjének hangversenye. Bach, Beethoven. Poot, Loe, Delibes, Kálmán műveiből. 9.30: Hírek. 12.05: Mandits szalonzenekarának hangver-

senye. Pucik: Duna—mondák. 2. Anb. A portici néma.—megnyitó. 3. Bizet: arles-i leány—savit. 4. Csajkovszky: Romi. 12.25: Hírek. 1. Pontos időjelzés, időjárás és vízállásjelentés. 2.30: Hírek. 3.30 Mo-tanfolyam. 4.10: Dr. Holbeiz Aladár fel-vasása: „Hol keressem gyógyulást a beteg?“ 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjel-tés, hírek. 5.10: A m. kir. Központi Stat-tikai Hivatal előadása. Szönyi Gyula dr. niszteri titkár: „A takarékbetétek alakulá-sa Magyarországon.“ 5.40: Szalai Pepita Gy-és cigányzenekarának hangversenye. 6.30: Olasz nyelvoktatás. 7.25: Rádióamatörök 8.10: Hangverseny. Közreműködnek. Basili-Mária, a m. kir. Operaház művésznője. Né-Béla, a Nemzeti Színház tagja. Odry Zoltán Kerpely Jenő, Dömötör Lajos és Hochstrass-Ferenc: a m. kir. Operaház művészei. Polgár Titor. 1. Tosti: Ha karnád. (Ének, két gitár, gordonka és celesta.) Chamanide: Bölcsődal. 3. Chopin: Noctur-4. Delibes: Cadixi lányok. 5. Sovel: Alta-dal. Az 1., 2., 4. és 5. számokat Né-Béla hangszerelte. 9: Másfélóra könnyű ze-Utána kb. 10.30: Pontos időjelzés, időjárás-jelentés, hírek. Majd: Gramofonhangverseny. 1. Weber: A bűvös vadász.—megnyitó. Giordano: Mi svesti 3. Adam: Variációk. Mozart-téma felett. I. II. 4. Kreisler: Gitana. 5. Schubert: Am Meer. 6. Biz-Horovitz: Carmen—fantázia. Horovitz) Puccini: Ping-Pang Porg terzett a „Tur-dot“ c. operából. 8: Puccini: Tosca—(Antonio Scotti) 9. Verdi Aida,—induló. Hafer—Wiedoelt: Magyar tánc. 11. Maio-sy—Szövényi: Várjon kiút a kiskapuba,—12. Vér es—Ilinczy: Halvány ősziróza. Seress: Hiába van palotád Budán,—tán-(Sebő). 14. Fehér rózsaszál — keringő. Carlon—ifj. Békeffy: Jaj ez a piros sz-(Sebő). 17. Vendéghegyi—Loránt: Gaz-partján lakik az én babám,—slowfox. Black—Vitéz: Tegnep este kilenc után. Losonczy—Harmath: Mszikálj szívem—ringő. 20. Losonczy—Békeffy: Afrikáqan—slow fox. 21. Szántó—Erdélyi: Budán,—tá-gó. 22. Ilinczy—Szerencsés: Édes tan-

Bukarest. 16: Rádiózenekar. 16.15 Konferálás. 16.30. Rádiózenekar. 20. Gonda-kahangverseny. Rachmannov: Szimfonia, Mozar-Adagio, Schutt Arioso, 20.45: Énekhangver-sey. 21.15: Zongorajáték. Bach, Chopin, Beethoven, Lázár műveiből.

Bécs, Grác. 20: Oratórium-egyesület hangversenye.

Berlin 20:30: Rosé-négyes. Mozart, Be-ger műveiből. Utána áanczene.

Breslau. 19:05: Gramafon.

Frankfurt, Stuttgart. 20: Zongorahangverseny. Mendelssohn, Schumann. Cha-pin műveiből.

Lipce. 20: Csajkovszky: Pique Dan- operája.

Varsó, Krakkó. 20:30: Kamarazene. Schumann, Nardini, Fauré műveiből.

Kattovic. 20:30: Rádiózenekar.

Prága. 19: Mozart: Figaro lakodalmá-sa.

Pozsony, Kassa, Brünn, Ostrava a prágai műsört közvetíti.

Milano. 20:30: Verdi Aida c. operája.

Nápoly. 21:02 Hangverseny.

Stockholm. 20:45: Karének.

Bukarest. 16: Rádiózenekar. 16.15 Konferálás. 16.30. Rádiózenekar. 20. Gonda-kahangverseny. Rachmannov: Szimfonia, Mozar-Adagio, Schutt Arioso, 20.45: Énekhangver-sey. 21.15: Zongorajáték. Bach, Chopin, Beethoven, Lázár műveiből.

Bécs, Grác. 20: Oratórium-egyesület hangversenye.

Berlin 20:30: Rosé-négyes. Mozart, Be-ger műveiből. Utána áanczene.

Breslau. 19:05: Gramafon.

Frankfurt, Stuttgart. 20: Zongorahangverseny. Mendelssohn, Schumann. Cha-pin műveiből.

Lipce. 20: Csajkovszky: Pique Dan- operája.

Varsó, Krakkó. 20:30: Kamarazene. Schumann, Nardini, Fauré műveiből.

Kattovic. 20:30: Rádiózenekar.

Prága. 19: Mozart: Figaro lakodalmá-sa.

Pozsony, Kassa, Brünn, Ostrava a prágai műsört közvetíti.

Milano. 20:30: Verdi Aida c. operája.

Nápoly. 21:02 Hangverseny.

Stockholm. 20:45: Karének.

Idegessége elmúlik, jól fog aludni

kellemes üdítő érzés fogja el, ha este vagy reggel

„URANIL“ fenyő furdót használ

1 doboz 10 kapszulát 10 furdóra való fe-nyőkivonatot tartalmaz és az ára Lei 120 tehát egy kellemes testet, lelket felüdítő furdó csak 12 leibe kerül. Kapható min-den gyógyszerertárban, drogériában és illat-szer üzletben. — Csak „URANIL“ fenyő-furdót tessék kérni és elfogadni.

Romániai főraktár:

Dr. Biró gyógytár, Cluj

Legújabb őszi és téli ujdonságok megérkeztek !!!

NEUMANN M. férfi - és fiuruha áruház CLUJ, FÓTÉR 14.

IX évfolyam
1929 Dec
Sze
5690 év
Kézirat megőrzésükre
A felfedezett az amerikai
Byrd kapitány
végtelen délsarki h
békés jegesmedvé
nem a fűvet, a
rdek törpe zuzm
ag ember nem lá
an siklott el Byr
latvilága minden
közömbösséggel s
teljesítményi. Hol
állatok gondolko
egalább is némi
ek volna a jele
ermészetéről, ök i
a pompás teljesít
Mert ez pompá
nár azt eddigi h
uk állapítani —
nek, békejének te
Byrd repülőgépe
a délsarki hóval
azért máris megin
ndult a versengés
között a délsark
kolás pokla előre
a földdarabra, am
emberi természet
szeszdelmesebb h
zásaitól.

Természetesen
ni, hogy a versen
mok vezetői a ha
az intenzívebb
deklódnak az új
Még az sem való
rolagos, öncélú
versengőket az új
etek birtoqba vét
sengés oka egész
tany felfedező utj
gyanys szerénye
mondát, mely az
delsarki területek
értelepek találha
békének esetleges
meg annak a jes
mellyel az Egye
a felfedezés utáni
kormányához toro
és imperiumának
sarki területekre.

Ma a világbeke
élünk, ami értelm
dítva, annyit jel
békékorokozat is
világháborúra kés
Ennek a világbé
észke az Ameri
abnonnan a napja
olt Kellog-paktum
gott a paktum
hadí felszerelésben
néhez ipar (a haj
e, a hadiipari tró
vasérc-telepeivel
át szabályozó h
Nos, ezeknek a
nyk szükségük va
nyagát szolgálta
e, amelyek bzt
vartalanul biztos
tehetőségüket és
való jutásukat. N
zetleg feltárható
eg fokozták az
versenyképességét
al szemben, mely
s végleges kimer
e fogyóban van
minden leszerelé
békétörékvés me
liként állanak eg
csak gazdaságilag
eg is. Európa h